

HIVATÁSUNK

„A szívem az ápolásé”
Tóth Katalin Bíborka
lett az év elhivatott
fiatal szakdolgozója

..... 5. OLDAL

A szakma
bevonásával
készül az Ápolás
Támogatási Rendszer

..... 2. OLDAL

2022
legjobbjai

..... 4. OLDAL

Volt egyszer
egy ápoló...
és vajon lesz is?

..... 23. OLDAL

Fénnyel
szabályozott
szívritmus

..... 26. OLDAL

SZABADON VÁLASZTHATÓ ELMÉLETI TOVÁBBKÉPZÉS SZAKDOLGOZÓK RÉSZÉRE

Elérhető az
EESZT általános bemutatása egészségügyi szakdolgozóknak tanfolyam.

ingyenes

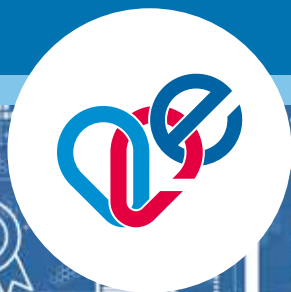
online

akkreditált

A továbbképzés két részből áll:
eLearning tananyagból és 2022. december 15-én egy 1 napos online jelenlétet
igénylő képzésből. A kurzus online vizsgával zárul.

További információ: kepzes@eszfk.hu
<https://e-egeszsegugy.gov.hu/szakedolgozoi-akkreditalt-kepzes>

Tartalom

INTERJÚ

A szakma bevonásával készül
az Ápolás Támogatási Rendszer” 2

AZ ÉV ELHIVATOTT FIATAL SZAKDOLGOZÓJA

„A szívem az ápolásé” 5

RIPORT

••• A debreceni kiváló közösség 8

MESZK AKTUÁLIS

2022 legjobbjai 4

Mit hozhat a jövő? – A siófoki kongresszus összefoglalója 10

Foglalkozás-egészségügyi Ápolók
Európai Szövetségének 55. találkozója 12

Kevesen vannak és túlterheltek a szakasszisztensek 13

••• A kamara a béremlés folytatását támogatja,
a pótlékrendszer beépítését az alapilletményekbe viszont ellenzi 14

A MESZK szakképzési feladatainak aktualitásai 17

Megalakult a MESZA 18

Diétás nénetől a diplomáig – 100 éves a dietetikusképzés 19

Telt ház az Országos Szakmai Tagozatok Napján 20

••• Elismerés és jó hangulat a Szociális Munka Napján 21

III. Országos Sürgősségi Konferencia 22

Volt egyszer egy ápoló... és vajon lesz is? 23

Mi világunk! 24

BETEGSÉGÜZŐ TUDOMÁNY

Fénnyel szabályozott szívritmus 26

MÚLT ÉS JELEN

Harmincezer éves amputálás 28

SZELLEMEK ÉS KULTÚRA

••• Rég elfeledett karácsonyok 30

HULLÁMHOSSZ

Szakmaiság, minőség, közös felelősség 32

Kedves Olvasó!

Az egészségügyi ellátórendszer idén sem tudta felejtetni a pandémia miatt bevezetett veszélyhelyzeti körülményeket. A fekvőbeteg osztályok ellátási érdekből történő sorozatos átszervezése, költöztetése emésztette az ott dolgozók energiáit, alkalmazkodóképességük határait feszegetve. A nyár eleji visszarendeződések után kézzel foghatóvá vált, hogy a járványhelyzet előtti időszakhoz képest jóval kevesebb egészségügyi szakdolgozó áll rendelkezésre, minden napossá váltak a működési fennakadásokról szóló híradások, beszámolók. A kialakult helyzetben az egészségügyért felelős új szaktárca, az egészségügyi szakmai szervezetek, az orvosi kamara szinte valamennyi megszólalásában kiemelt helyen említette az ápolók, a szakdolgozók helyzetét és az elodázhatatlan döntések és intézkedések meghozatalát. Nyár közepére megindult a szakmai párbeszéd az ágazat vezetőivel. Ismét látszott a szándék, hogy a szakmai köztestületek bevonásával kívánják a lépéseket megtenni. Idei negyedik lapszámunkban részletesen beszámolunk a történetekről. Megjegyzendő, hogy lapzártánkkor még mindig nem ismeretek a kormányzat által jelzett bérrendezési koncepció további technikai részletei. Szabó Bálint ügyvezetővel készült interjúnkban helyt adunk a – szintén a szakma bevonásával – készülő Ápolás Támogatási Rendszer bemutatásának. 2022. évi pályázati felhívásaink eredményesen zárultak, örömmel mutatjuk be az idei év győzteseit, valamint a múlt évi különdíjas szakdolgozói közösség életébe is bepillantást nyerhet. Köszönjük, hogy idén is kitartott és rendületlenül szolgált a magyar betegeket, családjukat az egészségügy vagy a szociális ellátás területén!

A közelgő ünnepek alkalmából magam, az országos és a területi szervezetek elnökségeinek, valamint a szakmai tagozatvezetők nevében áldott karácsonyi ünnepeket és egy békésebb, kiszámíthatóbb, további vírusoktól mentes új esztendőt kívánok!

Dr. Balogh Zoltán

HIVATÁSUNK

Kiadja a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara. Alapítva 2006-ban.

Felölös kiadó és főszerkesztő: dr. Balogh Zoltán, a MESZK elnöke.

Szerkesztőbizottság: Babonits Tamásné, Mátésné Horváth Mónika

A magazint gondozza: LITERATURA MEDICA a LifeTime Media Kft. egészségügyi divíziója.

1021 Budapest, Húvösvölgyi út 75/A. Postacím: 1539 Budapest, Pf. 603.

Telefon: +36 (1) 316-4556. E-mail: litmed@lam.hu

Felölös szerkesztő: Borda Tímea (borda.timea@lam.hu)

Hirdetésfelvétel: erteresites@lam.hu. Elölizetessel kapcsolatos információ: terjesztes@lam.hu

©Hivatásunk 2022. Minden jog fenntartva. A lapban megjelent valamennyi írásos és képi anyag közlési joga a szerkesztőséget és a kiadót illeti. A megjelent anyagnak – vagy egy részének – bármely formában való másolásához, felhasználásához, ismételt megjelentetéséhez a szerkesztőség és a kiadó írásbeli hozzájárulása szükséges. A hirdetések tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal.

Borítótér és tipográfia: Balázs Ádám. Címlapfotó: Falus Kriszta.

Fotó: Draskovics Ádám. Korrektor: dr. Ácsné Tamás Éva

Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Postacím: 1900 Budapest

Nyomdai kivitelezés: Pauker Nyomdaipari Kft.

ISSN 1787-8578

A szakma bevonásával készül az Ápolás Támogatási Rendszer

Míg a koronavírus-járvány soha nem látott módon gyorsította a digitalizáció elfogadását az egészségügyben, az EESZT a közeljövőben számos új funkcióval, így például az Ápolás Támogatási Rendszerrel is bővül. A részletekről Szabó Bálintot, az Egészséginformatikai Szolgáltató és Fejlesztési Központ (ESZFK) ügyvezetőjét kérdeztük.

Állami tulajdonban, de piaci szemlélettel, közszolgáltatóként látja el feladatait február 1-je óta az ESZFK, amely a korábban az OKFŐ egyik főigazgatóságaként működött. Csupán adminisztratív változtatásról van szó?

– Nem. A magyar állam az EESZT és az eMedSolution kórházi informatikai rendszer fejlesztésében jelentős kompetenciával rendelkező Pan-Inform Kft. megvásárlásával és az Országos Kórházi Főigazgatóság (OKFŐ) kapcsolódó szolgáltató funkcióinak kiszervezésével közszolgáltatási feladatok ellátására hozta létre ESZFK Kft.-t. A szervezet legfőbb feladata a központi egészséginformatikai rendszerek fejlesztése, alkalmazásüzemeltetési, ügyfélszolgálati feladatainak ellátása. Kiemelten az EESZT, a háziorvosokat támogató webes alkalmazás, a miniHIS, a gyógyászati segédeszközöket forgalmazóknak létrehozott miniGYSE, valamint az eMedSolution integrált medikai rendszercsalád fejlesztési és üzemeltetési feladatainak ellátása.

A Covid-pandémia a rendkívüli nehézségek mellett az ellátórendszer számos pontján hozott pozitív változásokat. Így történt ez az EESZT esetében is?

– A járványhelyzet kezelésének támogatásában kiemelt szerep hárult az EESZT-re. A járvány egy éve alatt csak a Coviddal kapcsolatban 24 fejlesztést

élesztettünk, óriási fejlesztői munkával, folyamatosan változó környezetben, nehezített pályán. Ezek nagy részét az EESZT-ben és a végpontokon, így a kórházaknál, laboratóriumoknál, házi-orvosoknál. Azok az ellátóhelyek, amelyeknél korábban nem volt jellemző az informatikai eszközök alkalmazása, a járvány hatására sokkal intenzívebben kezdték használni a korszerű informatikai támogatást. A leglátványosabb változás az eRecepttel kapcsolatban történt. Míg 2019-ben a teljes receptátlomány körülbelül 70 százalékát tették ki az elektronikus receptek, 2020 márciusától egy hónap alatt emelkedett az eReceptek aránya 90 százalék fölé. Ez a szám azóta sem csökkent, úgyhogy elmondhatjuk, két évvel ezelőtt technológiai paradigmaváltás történt a háziorvosok támogatásával.

Több ízben hallottunk már a készülő ápolástámogatási rendszerről. A kialakítás során figyelembe veszik a szakmai szervezetek véleményét, kívánságait?

– Az Ápolás Támogatási Rendszer (ÁTR) fejlesztése kiemelt terület, szép, de nehéz kihívás. Hazánkban 16 különböző HIS-szolgáltató biztosítja a medikai rendszereket és azok részeként az ápolási modulokat. Azt is tudjuk, hogy az ápolás protokolljai, irányelvei terén is vannak hiányosságok. Az ÁTR első verzióját 15 pilot intézménybe helyeztük ki,

és az ápolásszakma visszajelzései alapján láttuk azt, hogy az előbb említett nehézségek mentén további módosításokra és fejlesztésekre van szükség.

Időközben az ESZFK részeként létrehoztuk az Egészséginformatikai Szakmai Módszertani és Kutatóközpontunkat, amelynek vezetésére dr. Oláh Andrást kértük fel. A központ amellett, hogy az egészségügyi kompetenciák ESZFK-n belüli koordinációját is végzi, az ÁTR szakmai továbbfejlesztését is koordinálja. Ennek keretében kutatóközpontunk mellett a MESZK – mint köztestületi kiemelt partner – együttműködésével, és további négy meghatározó ápolásszakmai szervezet részvételével fogtunk neki az ÁTR ápolásszakmai specifikációjának továbbfejlesztéséhez.

Ezeket a feladatokat a központ mellett létrehozott szakmai együttműködési tanács keretében látjuk el, amelyben a MESZK, a Szakmai Kollégium Ápolási és Szülésznői Tagozata, a Magyar Ápolási Igazgatók Egyesülete, a Magyar Ápolási Egyesület és nem utolsósorban a Magyar Ápolástudományi Társaság is képviselteti magát. Ezen szervezetekkel és az OKFŐ Ápoláskoordinációs Igazgatóságával konszenzusban tudjuk meghatározni azt az ápolásszakmai struktúrát és specifikációt, amelyet egyfajta minimumként, első lépésként valamennyi

szolgáltató egy-egy kompetenciaosztályán vezetnénk be, majd az ápolási funkcionalitás bővítésével az adott osztályon és az egész intézményben is bevezethetővé válik a rendszer.

Terveik szerint az ápolástámogatási rendszer csupán az adminisztrációt könnyíti meg, vagy az ápolási folyamatokat is?

– Egy ilyen komplex rendszer bevezetése sikeresen csak megfelelő stratégia és az egészségügy áteresztőképességének maximális tiszteletben tartása mellett lehetséges. Főleg, ha számos HIS-szolgáltató ápolási moduljaival és a megfelelő ápolási szabványok hiányával is kalkulálnunk kell.

A másik fontos tényező, hogy az ápolástámogató rendszertől csak azt várjuk el – de azt maradéktalanul –, ami ez a technológia valóban alkalmas úgy, hogy használata a kollégák számára valódi támogatást és ne érdemi hozzáddal nem járó pluszfeladatot jelentsen. Nagy lehetőség, hogy valamennyi ápoló számára egy mobiltelefon méretű eszköz biztosítható az ágy melletti betegazonosítás és az ágy melletti elektronikus adatrögzítés elősegítése céljából. Ebben komoly lehetőségek vannak. Egyrészről a szakmai szervezetekkel való egyeztetés is azt erősítette meg bennünk, hogy a napi ápolási tevékenységek meghatározó köre esetében egyszerűbb, gyorsabb és pontosabb adatrögzítési lehetőséget tudunk biztosítani a papíralapú ápolási dokumentációhoz és/vagy az osztályon csak néhány, számítógépen elérhető ápolási modulokhoz képest. Másrészről Módszertani és Kutatóközpontunk nemcsak az ápolási tevékenységek konszenzusos specifikációján dolgozik, hanem úttörő kezdeményezésként az ápolásszenzitív indikátorok hazai bevezetésén is, ami új távlatokat nyit meg az ápolói létszám és végzettség, a felhasznált eszközök, valamint például a szövédmények, az ápolási idő közötti összefüggések ápolásvezetői értékelésének elősegítésére.

Kutatóközpontunk kezdeményezésére a szakmai szervezetek és az ÁKI is úgy közelíti meg a szakmai fejlesztést, hogy lehetőség szerint nemzetközi validált kérdőívek, eszközök hazai adaptálásával történjen meg a fejlesztés, és törekszünk a lehető legteljesebb körű strukturált adatrögzítésre is.

Az ÁTR projekt befejezését követően szeretnénk kutatóközpontunk koordinálásával a rögzített, strukturált adatokon nyugvó, a szakma által igényelt megfelelő dashboard felületek fejlesztését, valamint – hangsúlyozottan nem a Zebra-készüléken történő alkalmazással, hanem sokkal inkább tableteken történő alkalmazásra tervezve – a teljes ápolási modult és annak részeként az ápolási tervet készítő rendszert szakmai igények mentén fejleszteni.

Májusban egy konferencián azt ígérte, néhány hónapon belül bemutatják a járóbeteg-irányítás központi projektjüket. Hogyan áll a fejlesztés és mikor lesz élesben is alkalmazható?

– A járóbeteg-irányítási rendszer célja az, hogy az eddig gyakran papíralapú és ad hoc folyamatszerű felváltása a digitalizált betegút-irányítás, amely a páciensek számára egy átláthatóbb ellátórendszert, míg az ellátó szakorvosok és szakdolgozók számára pedig – a szervezettebb munkarend mentén – egyenletesebb terhelést tesz lehetővé. A központi fejlesztések, mint a szolgáltatáskatalógus vagy a központi időpontmenedzsment-rendszer elkészültek, ezeket egészíti ki az intézményekbe telepítendő betegfelvételi és betegirányítási rendszer, amelyről azt várjuk, hogy csökkenjen az intézményekre háruló adminisztráció, és szervezettebb lesz a betegirányítás. Az új rendszert várhatóan két ütemben, 88 intézményben vezetjük be, ennek részeként megújul a betegfogadás, a betegirányítás, a páciensbehívás és a páciens-elégedettség-mérés is.

Öt éves az EESZT. Melyek a legfőbb eredmények?

– Eddig az egészségügyi ellátórendszer szereplői közti kommunikációs eszközrendszert alakítottuk ki, most következnek a több ellátót összekapcsoló megoldások, amelyek előnyei a lakosság is kézzelfoghatóan érzékel majd. Az egészségügy felhőjeként is nevezett térbe ma Magyarországon több mint 25 ezer csatlakozott szolgáltató küld adatokat. Az elmúlt öt évben 2 milliárd egészségügyi adatot és több mint 100 millió egészségügyi dokumentumot rögzítettek a térben. A lakosság körében az eRecept az egyik legismertebb modul, amelyen keresztül lényegesen kényelmesebbé vált a vények felírása és kiváltása. Ezt az is jelzi, hogy naponta körülbelül 800 ezer elektronikus receptet visznek fel és váltanak ki az EESZT-n keresztül.

Mi áll most az EESZT fejlesztésének középpontjában?

– Jelenleg már több mint 30 strukturált dokumentum van az EESZT-ben és több mint 40 dokumentum áll előkészítés alatt. Célunk, hogy a jelenleg pdf-formátumban elérhető dokumentumok is strukturáltak, azaz gépi módon feldolgozhatóak legyenek. Szeretnénk, hogy az EESZT ott legyen a lakosság zsebében, és a közeljövőben további, népszerű funkciók lesznek elérhetőek az EESZT mobilappban, mint a felírt és kiváltandó eReceptek vagy a betegdokumentumok, és az időpontfoglalás is innen indítható majd. Mivel dinamikusan növekszik az otthoni egészségügyi mérésekre alkalmas okos eszközök piaca, rengeteg jó minőségű adat képződik a lakoságnál, amelyet jó lenne, ha az orvos is látna és a beteg is vissza tudná nézni. Azon dolgozunk, hogy a személyes egészségügyi adatok, amelyeket a páciensek otthon rögzítenek, bekerüljenek és megoszthatóvá váljanak az EESZT-ben.

Tarcza Orsolya

2022 legjobbjai

A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara (MESZK) kitüntetési bizottsága idén is kiválasztotta az „Év kiváló szakdolgozója” és az „Év kiváló szakdolgozói közössége” díjra felterjesztettek közül is a legkiválóbbakat. Emellett lezárult az „Év elhivatott fiatal szakdolgozója” pályázat is, amelyet kamaránk a LifeTime Media Kft.-vel – magazinunk kiadójával – közösen hívott életre azzal a céllal, hogy az elhivatott, fiatal generációra is felhívják évről évre a figyelmet.

Illencsik Katalin

„Év kiváló szakdolgozója”

Az „Év kiváló szakdolgozója” díj nyertese kimagasló, kitartó munkájával, emberi magatartásával, megbízhatóságával vívta ki a szakmai köztestület tagságának elismerését. A MESZK Országos Elnökségének határozata értelmében 2022-ben a díjat a Sátoraljaújhelyi Erzsébet Kórház Sebészet és Traumatológiai Osztály megbízott főnővére, *Illencsik Katalin* kapta.

A bizottság indítványozására példamutató szakmai életútja és közösségépítő munkája elismeréséért az „Év kiváló szakdolgozója” díj különdíjában pedig az Országos Mentőszolgálat szegedi mentőállomásának mentőápolója, *Rácz Zoltán* részesült.

„Év kiváló szakdolgozói közössége”

Az „Év kiváló szakdolgozói közössége” díj alapításának célja, hogy elismerje a szakmai közösségek munkáját, akik emberi magatartásukkal, szakmai elkötelezettségükkel példaképpül állíthatók, ezzel is növelve a szakma presztízsét. 2022-ben a díjat a Dorogi Szent Borbála Szakkórház és Rendelőintézet – a Vaszary Kolos Kórház Esztergom Dorogi Telephelye – szakdolgozói közössége érdemelte ki. Különdíjban (a területi szervezet által támogatva) a Somogy Megyei Szeretet Szociális Otthon Együtt-Egymásért Szociális és Gyermekotthon barcsi telephelyének dolgozói kollektívája részesült.

„Év elhivatott fiatal szakdolgozója”

A MESZK és a LifeTime Media Kft. azzal a céllal hívták életre az „Év elhivatott fiatal szakdolgozója” díjat, hogy a figyelmet az egészségügyi szakdolgozók tehetséges és elhivatott fiatal generációjára irányítsák. A pályázatra ismét szép számmal

Rácz Zoltán

érkeztek jelölések, a szakmai zsűri az érvényes ajánlások közül, az elbírálási szempontok alapos mérlegelése után, a pályázat második fordulójában, a díjat *Tóth Katalin Biborkának*, a Magyar Honvédség Egészségügyi Központ Kardiológiai Intenzív Részlegének egyetemi okleveles ápolójának, az intézmény Ápolásfejlesztési, Oktatási és Szervezési Osztály szakoktatójának ítélte oda az elismerést. *(Róla készült anyagunkat lapunk 5-7. oldalán találják további kitüntetetteinkről pedig magazinunk következő lapszámaiban olvashatnak. – A szerk.)*

Szívből gratulálunk, és jó egészséget kívánunk valamennyi díjazottnak!

„A szívem az ápolásé”

A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara és a LifeTime Media Kft. „Az év elhivatott fiatal szakdolgozója díj” közös pályázatukon a fiatal generáció szakdolgozóinak kiemelkedő szakmai teljesítményét jutalmazzák. A díjat 2022-ben Tóth Katalin Bíborka, szakoktató, egyetemi okleveles ápoló nyerte el.

Az elismerés és szakmabeli tisztelet nem csak azoknak jár, akik sok-sok éve dolgoznak egy adott szakmában lelkiismeretesen, legjobb tudásuk szerint. Számos olyan fiatal tehetséges szakdolgozó van az egészségügyben, akik már pályájuk elején konkrét elképzelésekkel és célkitűzéssel vágnak neki ennek az egyáltalán nem könnyű szakmának. Az idősebb, tapasztalt kollégák az ilyen elhivatott fiatalok számára adják át a tudást, akik továbbviszik a szakmát. *Tóth Katalin Bíborka* is egy olyan lelkes, szakmája iránt elkötelezett fiatal szakdolgozó, aki példamutatóan végzi munkáját.

Tóth Katalin Bíborka 1994-ben született, jelenleg szakoktató, egyetemi okleveles ápoló a Magyar Honvédség Egészségügyi Központban.

Már egészen kiskorában kapcsolatba került az egészségüggyel, hiszen édesapja mentőápoló volt. Gyerekként gyakori játéka volt, hogy ápolta a családtagokat. Hamar kiderült, hogy

ő is az egészségügyi pályát választja majd, középiskolai tanulmányait a Török János Mezőgazdasági és Egészségügyi Szakközépiskolában végezte. A Debreceni Egyetemen szerzett diplomát ápolás-betegellátás alapszakon, diplomás ápoló szakiránnyal, majd a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Karának mesterképzésén vett részt, ahol okleveles ápolóként végzett.

2019 óta dolgozik jelenlegi munkahelyén, ahol július óta az ápolás-szervezési és -fejlesztési osztályon szakoktató. Három hónapot töltött Németországban Erasmus tanulmányi út keretein belül, ahol gerincsérültek osztályán, valamint az intenzív terápia osztályon szerzett speciális ismereteket.

Életre szóló szakma

Munkahelyén a közösség aktív tagja, munkáját felelősségteljesen, megbíz-

hatóan és precízen végzi. Nem okoz gondot számára a feladatok rangsorolása, a részletekre különösen figyel. Fontos számára az elvégzett munka minősége és az, hogy gyakorlati tapasztalatait átadhassa másoknak. Tudását interaktívan osztja meg kollégáival szakmai továbbképzéseken és oktatásokon. Szakoktatói tevékenységéhez hozzátartozik az új dolgozók fejlesztése, de emellett egyik fontos célja a szakma megszerettetése. Talán az egészségügyi szakma az egyetlen olyan tevékenység, amelyet tényleg csak akkor érdemes csinálni, ha valaki szívvel-lélekkel teszi. A betegekkel való kapcsolat, a felelősség, a pszichés terhelés mind olyan tényezők, amelyekhez elengedhetetlen az egészségügy, a gyógyítani akarás szeretete. Bíborka már ilyen fiatalon eldöntötte, hogy ennek a pályának szeretné az életét szentelni, és nemcsak a betegeken segítene, hanem a kollégáknak, a pályakezdőnek is.

Mindig keresi a lehetőséget

Nem csupán megoldja a feladatokat, hanem szívesen ötletel is, hogyan lehet jobban teljesíteni, a feladatot jobban elvégezni, többet segíteni. Ki-egyensúlyozott személyisége, kezdeményezőkézsége nagyban segíti őt a munkája során. Mivel munkaköre összetett, ezekre a tulajdonságokra szüksége is van. Mindig igyekszik naprakész tudással, felkészülten munkába állni. Számos napi feladata mellett igénye van a fejlődésre, így időt és energiát nem sajnálva dolgozik azon, hogy tudását és kompetenciáját folyamatosan bővítse, fejlessze.

Érintés és humor

A határozott munkához hozzátartozik, hogy a feletteseitől kapott visszajelzésekre konstruktív változtatásokkal és alázattal reagál. Egy segítő szakmában sokat számít, ha a kol-

legák is összetartanak, szó szerint együtt dolgoznak. Tóth Katalin Biborka érezhetően támogatja munkatársai sikerességét. Fontos számára a beteg, a betegek igényeit igyekszik minden esetben kiszolgálni, és meglátja a betegellátásban a fejlesztési lehetőségeket. Kedvesen kommunikál betegekkal, kollégákkal egyaránt. Mit jelent egy betegnek a kedvesség? Egy apróság, egy gesztus is akár. A betegekkal való gondoskodás alatt kifejezetten fontos Biborka számára az érintés és a humor. Sokszor igyekszik mosolyt csalni a betegek arcára. Vidám alaptermészete egyébként is mosolyra készíti mindenkit, de ez nagyban segíti abban is, hogy könnyebben vegye az akadályokat, kihívásokat. Későbbi tervei között szerepel a doktori iskola, de jelen pillanatban a betegápolás napi örömei jelentik számára az igazi segítségnyújtást. Biborka mesélt a magazinnak az egészségügy szeretetéről, szépségéről és nehézségeiről.

A kezdetek

„Édesapám mentőápolóként dolgozott, és minden nap, amikor hazajött, akkor odaültem az ölébe és megkérdeztem, hogy aznap milyen helyzetekben találta magát, hogyan segített embereken. Nekem ez volt minden nap a jutalom, nem cukorkát kértem, hanem hogy meséljen. Nagypapám katona volt és kerékpárral járt be a laktanyába télen-nyáron. Emiatt átfáztak az ízületei és nagyon fájtak a lábai. Én csináltam magamnak egy kis táskát és azzal mentem hozzá, krémeket kentem rá, borogattam” – idézi fel gyermekkori emlékeit Biborka.

„A legelső betegre, akit nagyon megkedveltem, de elment, a mai napig pontosan emlékszem. Az adataira, a nevére, a születési dátumára, de talán még a tajszáma is. Ezt nagyon nehezen viseltem akkor: az egyik nap mentem és már nem találtam őt a kór-

teremben... Később egyre jobban sikerült megtanulnom a betegekkal úgy kapcsolatot kiépíteni, hogy védjem magam. Persze mind a mai napig nehéz dolog ez számomra, és sajnos sokszor nem is sikerül.”

Az első éles helyzete, ahol teljesítenie kellett egy újraélesztéshez köthető, amely élete első éjszakai újraélesztése is volt egyben, egy olyan pillanatban, amikor az ügyeletes orvos éppen nem volt ott.

A jelen

„Nagyon-nagyon ki van számolva minden napom. Ha valaki ránéz a naptáramra, látja, hogy konkrétan órákra be van osztva minden. Ez nagyon sok menedzselési feladattal jár, de én ezt élvezem. Július óta általában napi nyolc órában vagyok a szakoktatáson oktatóként és emellett bizonyos napokon, amikor esetleg segíteni kell az intenzívben, akkor azokra a napokra próbálom úgy szervezni az oktatást, hogy arra a napra ne legyen csoportom vagy osztályom. Van, hogy hétfőtől péntekig nem tudok elmenni a szakoktatásról, ilyenkor szombaton és vasárnap vállalok műszakot” – avat be minket a munkával töltött napjaiba Biborka.

Jövőkép

„Már az alapképzésem elején tudtam, hogy szeretném a tanulmányaimat mesterképzésen folytatni. Én az élet-hosszig tartó tanulásban hiszek. Szerintem ez mindenki számára nagyon fontos lenne, főleg egy olyan szakterületen, mint az egészségügy, ahol naponta új irányelvek, eszközök jelennek meg.

Nagyon sok elképzelésem van, biztosan szeretnék majd a jövőben elkezdni egy doktori iskolát, ez nem is kérdés. Most azonban úgy tűnik, hogy munkahelyemen megvalósul az, hogy szerződéses állományú katona lehessenek, úgyhogy a katona-egészségügynek

ezen részében is szeretnék elmélyedni. Nagyon speciális katonai egészségügyi képzéseket szeretnék tudásban és tapasztalásban is elsajátítani. A szívem az ápolásé, ha továbbtanulok, akkor biztosan mindig az ápolás témakörénél maradok” – sorolja elképzeléseit a jövővel kapcsolatban.

„Az egészségügyi szakma olyan dolgokat tud az embernek adni egy életre,

ami miatt más ember leszel. Másként éled az életet, amikor például olyan helyzetekkel találkozol, hogy valaki reggel még munkába indul, ám sajnos többé már nem ér haza... Ez az embernek egy magas fokú hálát hoz a mindennapjaiba, ez az, ami ténylegesen kell ahhoz, hogy valaki boldog életet élhessen. Olyan többletérzést ad – ha egyszer belekóstolsz –, amire egy életen át szük-

séged lesz. Az egészségügyön belül rengeteg terület van, és biztosan mindenki fog találni egy olyat, ahol megtalálja azt, ami számára még belefér fizikálisan és mentálisan, és mindeközben még segít is!” – üzeni a többi fiatalnak, akik Bíborkához hasonlóan az egészségügyi szakmát szeretnék választani.

Treszkony Virág

Címlap + egy recept

Vajban sült omlós lazac hétköznapiakra vagy az ünnepekre

A vajás, omlós lazac, ami egy egyszerű hétköznapot is feldob, de az ünnepek közeledtével is aktuális, hiszen egy kedvelt karácsonyi étel. Bíborka egyik kedvenc fogása a lazac, és őt is a karácsonyra emlékezteti, ilyenkor szokta ezt az ételt elkészíteni. Számára a bőrös lazac az igazi kedvenc, de nem muszáj így készíteni. Mivel fontos számára a gyorsaság és az idő (jelen recept elkészítéséhez nagyjából 30 perc szükséges), ezért egy olyan gyorsan elkészíthető és mégis ízletes receptet oszt meg az olvasókkal, ami bárkinek sikerülhet. Bíborka a recepthez az ír javasolja.

Hozzávalók:

- 70 dkg bőrös lazac
- 5 dkg vaj
- 2 gerezd fokhagyma
- 1 evőkanálnyi kakukkfű
- 1 nagy citrom fele
- só, frissen őrölt bors

Elkészítés:

A halat megmossuk, majd a bőrös felén néhány mélyebb vágást ejtünk keresztbe, 5-6 centinként. Ezután bedörzsöljük jó alaposan sóval és borssal. Egy megfelelő méretű serpenyőben felolvasztjuk a vajat és mellé teszünk egy kis kakukkfűvet. A serpenyőbe tesszük a lazacot a bőrös felével és közepes lángon pirítjuk. Akkor fordíthatunk rajta, amikor a lazac kissé kifehéredik. Miután megfordítottuk, locsoljuk meg citromlével, amibe tehetünk egy kis fokhagymát is. Ezután még 5-6 percig pirítjuk, a végén a hal saját levével kicsit meglocsoljuk. Köretnek kitűnő lehet friss saláta, spárga, burgonya, de az ünnepi menühöz a lila füge is tökéletes.

A debreceni kiváló közösség

A MESZK „Az Év kiváló szakdolgozói közössége” díját 2021-ben hét kórházi osztály szakdolgozói csapata nyerte el. A fődíjas csapat mellett hat másik osztály dolgozói részesültek különdíjban. A különdíjasok között szerepelt a Debreceni Egyetem Klinikai Központ Nagyerdei Campus Neurológiai Klinikájának Intenzív Osztályának szakdolgozói közössége.

Munka közben a csapat

Az intenzív osztály munkája példamutató, érdemes megismerni őket. *Zólyomi Ágnes*, a Neurológiai Klinika vezető ápolója, a különdíjas közösség osztályvezető ápolója pedig *Horváth Imréné* volt a felterjesztés időpontjában, ám ő azóta nyugdíjba vonult, így júniustól a főnővéri feladatokat már *Sápiné Domokos Irma* látja el.

Egy hónapban átlagosan 60 beteget látnak a szakdolgozók a nyolcágas részlegen. Az osztály munkáját azért is érdemes kiemelni, hiszen a dolgozók rendszeresen előadásokat tartanak a szakmai fórumokon, ezzel is hozzájárulva kollégáik szakmai tudásának bővítéséhez. Különösen fontos ez, mivel a stroke népegészségügyi szempontból is nagy jelentőséggel bír. A szakdolgozók szívesen vesznek részt közösen szakmai vetélkedőkön, melyek során két alkalommal díjazásban részesültek.

A betegelégedettség is nagyon fontos egy osztály szempontjából, a visszajelzések pozitívak, és tükrözik a lelkiismeretes munkát. A klinikától független Debreceni Egyetem Minőségirá-

nyítási Központjának felmérései alapján az osztály dolgozóival, az ápolással, odafigyeléssel kapcsolatos kérdésekben a válaszadó betegek 5-ös skálán 4,9 pontot adtak.

„Az összes dolgozó, alkalmazott nagyon-nagyon lelkiismeretes, kedves, mosolygós, mindenben segítő, nagy empátiakészséggel rendelkezve segítette a gyógyulásumat.” – olvasható egy hálás beteg köszönőlevelében. A klinikára számtalan ilyen és ehhez hasonló köszönőlevél érkezik, de szóban is sokszor hálásak a betegek és a hozzátartozók.

A betegek minden esetben a társaság emberséget, empátiáját és szakmaiságát méltatják. Az osztály szakmaisága évtizedes mértékben egyenletes, magas színvonalat képvisel.

„Kivétel nélkül fáradhatatlanul, kötelességtudattal kezelik, ápolják a betegeket. Óriási lelkiismerettel végzik munkájukat.”

„A szakmai hozzáértés páratlan emberséggel társult. A nehéz időkben is tapasztaltunk egy-egy figyelmes, tapintatos pillantást, gesztust, amely által nem csak az édesanyánk, de a mi lelkifájdalmunk is enyhült.”

A köszönetek száma végtelen, talán ebben is rejlik az osztály ereje, hiszen a gyógyult, hálás betegek visszajelzései mindig hatalmas motivációt jelentenek az egészségügyi dolgozók számára.

Naprakész, precíz osztály

A Neurológiai Klinika Intenzív Osztályának tevékenysége sokoldalú, nemcsak a régió stroke ellátásáért felel,

hanem itt látnak el minden súlyos állapotú neurológiai beteget (pl. meningoencephalitis, cereбрális sinus és vena thrombosis, myasthenia gravis, ALS). Az ápolók részéről széleskörű és alapos ismeretekre van szükség, melyet teljes mértékben és naprakészen teljesítenek. Nagy valószínűséggel ennek köszönhető, hogy Magyarországon az ischaemiás stroke betegek halálozási arányszáma ezen az osztályon a legalacsonyabbak között van. Itt fontos kiemelni a terápia gyorsaságát és a későbbi ellátás magas színvonalát. Az ischaemiás stroke betegek ellátása alapos felkészültséget igényel, hiszen a sikeres terápia kivitelezéséhez, minden perc számít.

Test és lélek

Minden kórházi osztályon hatalmas szerepe van a lelki, pszichés támogatásnak, de talán elmondható, hogy ezen az osztályon kiemelkedő szerepe van. Külön nehézséget okozhat, hogy a betegek legtöbbször mozgásukban

Egyeztetés a napi teendőkről

Zólyomi Ágnes, klinikai vezető ápoló

kifejezetten korlátozottak, teljes ellátást igényelnek, a beszédzavar, tudatzavar miatt több odafigyelést, türelmet igényelnek, azonban a szakdolgozók ebben is remekül helytállnak. Sokszor segítik a betegeket, hozzátartozókat a megváltozott körülmények, a betegség következményeinek feldolgozásában, pszichés támogatást nyújtanak. Az utógondozás is nagy szerepet kap, sok esetben meg kell tanítani a családtagokat a beteg ellátására, a későbbi otthoni teendőkre. A páciensek javulásában, felépülésében rendkívül fontos a szakdolgozók gyakorlata, kedves és türelmes hozzáállásuk, hiszen a kiszolgáltatott helyzetben lévő betegek számára megfelelő motivációt nyújtva, társaként kezelik őket. A nővérek sokszor még olyan beteg arcára is mosolyt tudtak csalni, aki több mint egy éve lélegeztető gépen volt.

A díjazott csapat tagjai

Balaskó Zsoltné Farkas Kinga, Fazekasné Kiss Diána, Erdős Irén, Győriné Károlyi Anita, Havacs Evelin Éva, Horváth Imréné, Jerebák Ildikó, Kissné Zékány Anita, Máté Klaudia, Mátraházi Zsuzsanna, Mészáros Boglárka, Nagy László, Nyitrai Levente, Sápiné Domokos Irma, Sarkadiné Király Angéla, Szabó Nóra, Szovinszkiné Gellén Rita, Veres Dániel

Hogyan néz ki egy nap az osztályon?

Az osztályos teendők és a betegellátás egy intenzív osztályon folyamatosan zajlik. Kollégáim súlyos, magatehetetlen betegeket ápolnak, amihez hozzájárul az akut ellátó osztály nehézsége is, de hála istennek, nagy hivatástudattal végzik munkájukat. Mind e mellett szakítanak időt az egymásra figyelésre, a közös étkezésre, a kölcsönös „lélekápolásra”. Egy intenzív osztály nagyon megterhelő mind fizikálisan, mind mentálisan a dolgozók számára. A teljes műszak időtartama alatt állandó éberséget, folyamatos gondolkodást, munkaszervezést, következetességet igényel. Szó szerint a betegek élete múlik a dolgozók hozzáállásán. A stroke tekintetében az időablak jelentős tényező, hiszen minden indokolatlan perc elvesztése jelentősen rontja a beteg túlélési lehetőségeit, illetve a post-stroke életminőségét. Ebben a szemléletben dolgozunk nap, mint nap. Az eszméletlen, vagy súlyos állapotú betegek nem tudják jelezni a szükségleteiket, azokat mind a személyzetnek kell észlelnie és biztosítani. A biztonságérzet megteremtése fundamentális jelentőségű – meséli Zólyomi Ágnes, vezető ápoló.

A díj és az osztály

Motiváló, megtisztelő és elismerő volt számukra már a felterjesztés is. Természetesen nagyon örültek a díjnak,

A nehéz napokon is vidáman

a dolgozókat idézve: „Minden elismerés a munkánk és a lelkünk méltatása, egyfajta pozitív visszajelzés, amely megerősíti a hitet a hivatásunk iránti elkötelezettség fokozására”.

Zólyomi Ágnes üzenete a csapatnak: „Együtt, egymásért, a betegekért és a hivatásunkért, mert a jól végzett munka mindig meghozza gyümölcsét! Soha nem szabad feladni ezt a fajta mentalitást, és kívánom, hogy sok jövőbeli ápolónak tudják még átadni mindezt!”

A pandémia alatt is rugalmasság, nagy teherbírás jellemezte a csapatot. A dolgozók mind a betegek és hozzátartozók, mind egymás felé nagy türelemmel és empátiával voltak. A közösség munkáját több hazai és nemzetközi szervezet is elismerte (Európai Stroke Társaság, Magyar Stroke Társaság).

Nagyon büszkéek rá, hogy a betegek első ellátásának időmutatói nemhogy romlottak volna, hanem javultak is a pandémia alatt, amely országos és nemzetközi szinten is kiemelendő. Ezt méltányolva elnyerték az Európai Stroke Társaság arany fokozatú elismerését.

„Salus aegroti suprema lex esto!” – vagyis: „A beteg érdeke a legfőbb törvény”. Ez a mondat jellemzi talán legjobban ezt a kiváló közösséget.

Treszkony Virág

Mit hozhat a jövő?

– A siófoki kongresszus összefoglalója

Számos tudományos és szakmai előadás mellett a szakpolitika terveibe is bepillantást nyerhettek a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara IX. Szakdolgozói Tudományos Kongresszusának résztvevői, hiszen Takács Péter egészségügyért felelős államtitkár mintegy egy órán át beszélt ezekről a rendezvényen.

Mintegy hetven, nagy érdeklődésre számot tartó témakört felölelő előadásból állt össze a kongresszus programja, amelyben ezúttal is helyet kaptak a jó gyakorlatokat, kutatómunkákat, a képzés és szakképzés helyzetét bemutató beszámolók. A hagyományokhoz hűen a kongresszus nyitórendezvényén adták át a pályatársaknak azokat a szakmai díjakat, amelyekkel a hivatásukban vagy kamarai területen végzett kiemelkedő munkát ismerik el évről évre – foglalta össze a háromnapos rendezvény forgatókönyvét nyitóbeszédében Balogh Zoltán.

Míg Kincses Gyula, a Magyar Orvosi Kamara elnöke az esemény ünnepélyes megnyitóján arról beszélt, hogy a MOK első kongresszusának ötletét a MESZK siófoki tudományos rendezvénye motiválta, Hankó Zoltán, a Magyar Gyógyszerészeti Kamara vezetője itt jelentette be, hogy az MGYK alkalmazotti bizottságot alapított, amelynek munkájába bekapcsolódott a MESZK gyógyszerügyi asszisztensi szakmai tagozata is.

– Nem jósolhatom meg, hogy mit hoz a jövő, de őrizzük meg hivatástudatunkat, mosolyunkat, jellemünket és humorunkat – szolt a résztvevőkhöz Kónya Anikó, a Magyar Ápolási Igazgatók Egyesületének elnöke, Papp Szekeres Anita, az Egészségügyi Szakmai Kollégium ápolás és szülésznő tagozatának vezetője, aki azt hangsúlyozta, a most előttünk álló úton vállvetve kell haladnunk úgy, ahogyan a gyógyító-munka is csapatban folyik.

Kompetenciabővítés, utánpótlás, életpályamodell

– Az egyszerű, tiszta rendszer híve vagyok – mondta a kongresszus második napjának plenáris ülésén a rendezvény fővédnöke, Takács Péter, a Belügyminisztérium egészségügyért felelős államtitkára. Több mint egyórás felszólalásában – amelynek során számos, a közönség soraiból érkező kérdésre is válaszolt – jelezte, hogy folyamatos a szakmai párbeszéd az ágazati kamarákkal úgy a napi, mint a stratégiai ügyek mentén. Ígérete szerint az egyeztetések során áttárgyalt témakörök kerülnek majd a kormány elé előterjesztés formájában (lásd keretes írásunk – A szerk.).

A szakdolgozói bérekkel kapcsolatosan mindjárt előadása elején óvatosan fogalmazott a szakpolitikus, és hangsúlyozta: emelésre ígéretet nem tesz, de mindent elkövet annak érdekében, hogy ne nyíljon tovább a béröllő az or-

vosi és szakdolgozói fizetések között. Az orvosi és szakdolgozói bértáblák mentén kialakult kétosztatú rendszer helyett a kompetenciáknak megfelelő, sávos rendszert alakítanának ki, ami biztosítaná az arányok megtartását. Változtatnának a kusza pótlékrendszeren.

A szakdolgozói társadalommal kapcsolatos terveit három célkitűzés határozza meg: pályaeorientáció és utánpótlás, a szakdolgozói kompetenciák bővítése, valamint az életpályamodell kialakítása – sorolta az államtitkár, aki szerint a kiemelt figyelmet az is indokolja, hogy az ágazat következő húsz évét nem az orvosok, hanem a szakdolgozók hiánya fogja meghatározni.

Gyakorlatorientált képzési rendszert képzelnek el, és olyan ösztönző rendszert, amelynek nyomán a nagy kórházak is szívesen fogadják a tanulókat, bevonva a képzésükbe a pályán már régebb óta tapasztalatot szerzett kollégákat. Az ápolásban is nagyobb hangsúlyt kap a jövőben a digitalizáció, az ápolástámogató informatikai megoldások.

A képzett munkaerőnek saját polcán van a helye – fogalmazott az államtitkár, aki szerint pazarlás, ha az orvos adminisztrál, a szakápoló pedig segédnővéri munkát lát el, így a közeljövőben pont kerülhet a korábban már elkezdett kompetenciabővítéssel kapcsolatos feladatokra – ígérte. A kiemelt kompetenciájú szakdolgozók elsőként az alapellátási ügyekben jelenhetnek majd meg, de később további speciális területeken is feladatot kapnak az APN-ek. Többletkompetenciákat a beutalók

írásában, a betegúttervezésben, a laboratóriumi eredmények kiértékelésében, meghatározott hatóanyagokra vonatkozó receptírásban, és olyan kezelések is átsorolhatók lesznek a szakdolgozók körébe, mint a gyomormosás vagy a sebtoalett. A feladattal együtt a felelősséget is delegálják.

Míg a kompetenciák rendezésében meghatározó szerepet vállalhat a szakpolitika, addig a pályaválasztás előtt álló fiatalok meggyőzése terén a szakdolgozói társadalomra és a MESZK-re támaszkodnának. A jövőben államilag is támogatnák az ápolási nagyköveteket, akik már az általános iskolában az egészségügyi pályára csábítják a gyerekeket.

Ösztöndíjak, otthonteremtési, lakhatási és családtámogatások, utazási kedvezmények, rekreációs és sportolási lehetőségek, továbbképzések anyagi dotálása – mások mellett ezeket az előnyöket javasolták a szakmai szervezetek az életpályamodell keretei közé, Takács Péter szerint köztük számos olyan is van, amelyet bizonyosan be fognak vezetni.

Kérdések és válaszok

Mindenki azon dolgozik, hogy legyen szakdolgozói béremelés, ez kormányzati szándék – szögezte le a közönség soraiból felvetett kérdésekre válaszolva **Takács Péter**.

– Ha sikerül megegyezni az európai uniós forrásokról, nagyobb az esély arra, hogy 2023. I. negyedévében több fizetést vihetnek haza az alkalmazottak.

Nem fogjuk kibírni márciusig fizetésemelés nélkül, legalább az inflációt követni kéne a bérekben – hangzott el a közönség soraiból, amire az államtitkár azt felelte, a kormány döntenie fog a kérdésben, de a gazdasági realitás határoz meg mindent.

A pótlékrendszer átalakítását firtató felvetésekre azt mondta, a korábbi kollektív szerződésekben rögzített pótlékok és illetményeltérítések továbbra is járnak, de egyszerűsíteni kell a rend-

Pintér-féle csomag: béremelés, centralizáció vezénnyel

November végén került az Országgyűlés elé az a javaslatcsomag, amelyet előterjesztés formájában **Pintér Sándor** belügyminiszter tett a kormány asztalára október végén, és a kabinet azt jóváhagyólag elfogadta. A csomagban szereplő hat törvény módosítása nyomán bekövetkező változásokról a parlamenti képviselők 18 órán át vitáztak. Szavazás december első napjaiban (lapzártánk után) várható.

A főbb pontok, amelyek többsége 2023. január 1-jével lép életbe:

- 180–200 milliárd forintot szánunk a szakdolgozói bérek emelésére, az alap- és középfokú végzettségűeknek átlagosan 32 százalékos, míg diplomásoknak átlagosan 55 százalékos emelést javasolnak.
- Teljesítménytől függően differenciálnák a béreket, amelyek maximum 40 százalékkal növekedhetnek, és legfeljebb 20 százalékkal csökkenhetnek.
- A megyei, irányító kórházak munkáltatóként vezényelhetik a dolgozókat.
- A bonyolultabb ellátások csak az irányító kórházban lesznek elérhetők, az ellátások körét belügyminiszteri rendeletben határozzák meg.
- Az ellátások megyei szervezését az országos kórházi főigazgató koordinálja.
- Átírják a háziorvosi praxisok körzethatárait, a tartósan betöltetlen körzeteket az ott helyettesítő orvos kapja meg.
- A Hajdú-Bihar megyei pilot mintájára átszervezik az alapellátási ügyeletet, ahol kiemelt kompetenciájú ápolókat is alkalmaznak majd. Az ügyeletet az Országos Mentőszolgálat szervezi.
- Korlátozzák a kórházi beteglátogatásokat.
- Az ápolási osztályok betegei és dolgozói szakápolási központokba kerülnének át, amelyek a szociális ágazat fenntartásában működnének; a dolgozók fizetése az átszervezés során nem lehet kevesebb.

szeren, hogy az a politikai döntéshozó számára is átlátható legyen, hiszen most 75 jogcímen utal a Magyar Államkincstár különféle bérkiegészítéseket.

A nagy forgalmat generáló betegségeket kell a szakrendelők szintjén ellátni, amiről minimumcsomag készül majd, ám széles portfólióval, nem homogenizálva a teljes rendszert – mondta a szakpolitikus a rendelőkben dolgozó asszisztensek hátrányos helyzetéről szóló felvetésre. Úgy vélte, nemcsak a betegek, hanem a szakdolgozók érdeke is, hogy áttekinthető, melyek azok az ellátások, amelyeket a lakóhely közelében kell biztosítani, a szükségesnél sem kevesebb, sem több kapacitással. Erről megyei szinten, a települések bevonásával döntenek majd. Jelezte azt is, hogy a szolgálati jogviszony hatálya alatt dolgozó asszisztensek kórházban is vállalhatnak munkát, de szem előtt

tartják azt is, hogy a szakdolgozók ne zsigereljék ki magukat.

Nem vagyok barátja a bérnövéri rendszernek – reagált az ezzel kapcsolatos kérdésre az államtitkár, akinek célja, hogy a közvetítő cégeket – akik nemcsak az intézményeket, hanem a dolgozókat is „lehúzzák” – kitessékeljék az ágazatból. Azt kérte, mindenki gondolja végig, megéri-e leszerződni egy vállalkozással személyes közreműködőként, vagy inkább az intézménnyel jogviszonyban állni, szerződéssel.

A legfontosabb kulcsszó a megbízhatóság – zárta előadását és a kérdések sorát Takács Péter, aki zárszavában azt hangsúlyozta, az ellátórendszer középpontjában a páciens áll, ezért az ő szempontjai mentén kell végrehajtani az átalakítást.

Sófalvi Luca

Foglalkozás-egészségügyi Ápolók Európai Szövetségének 55. találkozója

A Foglalkozás-egészségügyi Ápolók Európai Szövetsége (Federation of Occupational Health Nurses within the European Union – FOHNEU) őszi találkozására 2022. október 20–22. között Isztambulban, Törökországban került sor.

A háromnapos értekezletnek az Isztambuli Egyetem Cerrahpasa Florence Nightingale Ápolási Kar adott otthont, amelyet 2018-ban alapítottak. A házigazda szerepét *prof. dr. Melek Nihal Esin* töltötte be, aki az Ápolási Kar Közegészségügyi Ápolási Tanszékének vezetője. Az ülésen összesen hat ország (Belgium, Dánia, Hollandia, Magyarország, Svédország és Törökország) 10 képviselője vett részt.

A beszámolókból jól visszatükröződött, hogy az Európa-szerte jelentkező orvoshiány napjainkra már a foglalkozás-egészségügyi területen is a „*hagyományostól eltérő*” döntésre kényszeríti az egészségpolitikai döntéshozókat. A foglalkozás-egészségügyi ápolók tudása, szerepe felértékelődik és egyre több országban delegálnak olyan feladatokat, amelyek korábban orvosi feladatkörbe tartoztak. Belgiumban például két évvel ezelőtt módosították a jogszabályokat oly módon, hogy az alkalmassági vizsgálatokat kétfévente végzi az orvos és a közbelső évben pedig

az ápoló látja el ugyanezt a feladatot. Franciaországban a 2021 augusztusában hatályba lépett törvény és 2022 áprilisában közzétett végrehajtási rendeletek szintén lehetővé tették, hogy a foglalkozás-egészségügyi ápolók olyan feladatokat is elvégezzenek, amelyek korábban csak az üzemorvosok számára voltak lehetségesek. Emellett kiemelt szerepet kaptak a foglalkozás-egészségügyi ápolók a munkavállalók egészségügyi ellenőrzésében is a szexuális úton terjedő fertőzések felderítése érdekében. Ugyanakkor azt is kiemelték, hogy a változás túl gyorsan történt, hiszen a jogalkotó mindehhez nem alakította át a képzési rendszert és tartalmát, így „*felkészületlenül*” kaptak kiterjesztett hatáskört az ápolók, ami etikai kérdéseket vetett fel. Jelenleg arra várnak, hogy a képzéssel kapcsolatos rendeleteket az új feladatokkal összhangban módosítsák, illetve a képzési szinteket egységesítsék. Azokban az országokban, ahol a foglalkozás-egészségügyi ápolók korábban is önállóan, saját hatáskörrel dolgoztak, az elmúlt két évben tapasztalt egészségügyi válság még inkább kiemelte az árnyékból a szakma fontosságát.

Mint az a korábbi beszámolókból is kiderül, a FOHNEU minden találkozásán kiemelten foglalkozik az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség (EU-OSHA) által létrehozott „*Egészséges munkahelyek*” kampányával, mint annak hivatalos kampánypartnere. Ennek megfelelően a mostani találkozón

is átbeszélésre került, hogy a foglalkozás-egészségügyi területen dolgozó ápolók milyen szerepet vállalnak a munkavállalók váz- és izomrendszeri megbetegedésének megelőzésében, a már kialakult problémák kezelésében, melyek a jól bevált gyakorlatok. Ezenkívül áttekintésre került a 2023–2025-ös új, „*Munkavédelem a digitalizált világban*” elnevezésű kampány is, amely az új digitális technológiáknak a munkára és a munkahelyekre gyakorolt hatására, valamint a kapcsolódó munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi kihívásokra és lehetőségekre fogja ráirányítani a figyelmet. Ennek kapcsán az egyes országok képviselői ismertették, hogy jelenleg milyen foglalkozás-egészségügyi ápolást támogató informatikai rendszerekkel dolgoznak, illetve milyen fejlesztések előtt állnak. Kihangsúlyozták annak fontosságát, hogy a munkavállalók egyéni egészségügyi adatainak rögzítése, kezelése mellett fontos, hogy kollektív módon is lekérdezhetők, összehasonlíthatók legyenek a gyűjtött adatok akár egy-egy munkakörre, azonos kockázati tényezők között foglalkoztatott személyekre vonatkozóan. Néhány országban a munkavállalók bejegyzésével az okosórák különböző egészségügyi funkcióit (például testhőmérséklet-mérés, pulzus- és vérnyomásmérés, EKG, véroxigénszint-mérés) is hasznosítják, amely új lehetőségeket nyitott meg a munkavállalók egészségi állapotának munkavégzés közbeni folyamatos monitorizálására, személyre szabottabb gondozására. Ezenkívül

már olyan digitális megoldások is léteznek, amelyek segítségével a munkavállaló rögtön kapcsolatba léphet a foglalkozás-egészségügyi szolgálattal (például rosszullét, fájdalom jelentkezése esetén), ahonnan közvetlen és gyors támogatást, tanácsot kaphat a problémájára.

Figyelemmel arra, hogy a SARS-CoV-2 vírus nem tűnt el teljesen az életünkől, még mindig okoz megbetegedéseket, a munkahelyeken továbbra is szükséges az alapvető higiéniai szabá-

lyok szigorú betartása. Előzőeken kívül a résztvevők egyeztettek az egyes munkavállalóknál jelentkező hosszú Covid-dal kapcsolatos tünetekről (például légzési nehézség, fáradtság, fejfájás, memória- és koncentrációs problémák) is, amik akár hónapokig eltarthatnak, amelyek akadályozhatják a munkakörbe való teljes visszatérést, illetve szükségessé tehetik a munkafeltételek esetleges megváltoztatását is.

A korábbi gyakorlatnak megfelelően a FOHNEU munkacsoportjai a talál-

kozó alatt elkészítették a következő fél évre vonatkozó munkatervüket, illetve beszámoltak az elmúlt időszakban elévzett feladataikról.

Legközelebb a FOHNEU tagjai jövő év januárjában online értekezlet keretében találkoznak, majd ezt követően március végén újra személyesen, ezúttal Svájcban, elképzeléseik szerint a CERN-ben, ahol a világ legnagyobb részecskegyorsítója működik.

Dr. Hirdi Henriett Éva

Kevesen vannak és túlterheltek a szakasszisztensek

A szakdolgozók helyzete a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara, a Magyar Ápolási Egyesület és a Medicina 2000 Járóbeteg-szakellátási Szövetség közös balatonfüredi konferenciáján is hangsúlyosan szerepelt. A szeptember 14-ei eseményen a MESZK járóbeteg-szakellátásért felelős alelnöke, Szánti Istvánné számolt be annak a kamarai felmérésnek az eredményeiről, amelyből többek között kiderült, hogy a járóbeteg-szakellátásban dolgozó szakasszisztensek 33 százalékának van másodállása.

*Szánti Istvánné,
a MESZK járóbeteg-szakellátásért
felelős alelnöke*

A több helyen munkát vállalók 46 százaléka az egészségügyben egészíti ki a fizetését, leggyakrabban a magánrendeléseken helyezkednek el. Szak-

dolgozóhiány a rendelőkben jellemzően azokon a speciális területeken tapasztalható, ahol korábban szünetelt a szakképzés. A Covid-időszakot követően sokan nyugdíjba mentek, akik maradtak, azok bérezése nem arányos a munkahelyi terheléssel – jegyezte meg az alelnök.

A MESZK javaslata szerint beutalási rendben és a betegutakon kellene változtatni a járóbeteg-szakellátásban, és szükségesnek tartanak ösztönző bevezetését a rendelőkben az ellátotti betegszám alapján, valamint a nyugdíj utáni foglalkoztatás megkönnyítését is. Sokat könnyítene a helyzetükön, ha a bővülnének a háziorvosi kompeten-

ciák, és így a betegek az alapellátásban jutnának definitív ellátáshoz.

A nyugdíjasok továbbfoglalkoztatásának megkönnyítése elengedhetetlen – csatlakozott az előadásban elhangzottakhoz Kiss Zsolt, a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő főigazgatója. Bugarszki Miklós, a Magyar Ápolási Egyesület elnöke speciális képesítésű szakápolók és asszisztensek szorgató hiányát emelte ki, Kónya Anikó, a Magyar Ápolási Igazgatók Egyesületének vezetője pedig azt hangsúlyozta, hogy aki ápolóként még a rendszerben dolgozik, az csupán hivatástudattal teszi.

S. L.

A kamara a béremelés folytatását támogatja, a pótlékrendszer beépítését az alapilletményekbe viszont ellenzi

Bár a miniszteri és államtitkári megszólalásokból és az ellátórendszer átalakítását célzó törvénymódosítási csomag mellé csatolt indoklásból kiderül, hogy 2023. január 1-jétől emelkednek a szakdolgozói bérek, az eddigi egyeztetések során a MESZK a tervezett bértábla egészét nem ismerhette meg – mondta a Hivatásunknak *Balogh Zoltán*, a kamara elnöke.

Amikor beszélgetünk, az Országgyűlésben már lezajlott az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról szóló, mintegy 18 órás vita. A Pintér Sándor belügyminiszter nevével fémjelzett csomag a kiszivárgott tervezet-höz képest csak néhány kisebb részletben változott, a parlamenti szavazás pedig december elején, lapzártánk után várható. Kielégítőnek tartották a tervezet benyújtását megelőző egyeztetési folyamatot?

– Takács Péter államtitkár júliusban vett részt első ízben az elnökségi ülésünkön, akkor még úgy tervezte, hogy a nyár utolsó hónapjában elké-

szül az ágazat átalakítását célzó terveivel, így mi augusztusi egyeztetésre készültünk, ám legközelebb csak a siófoki kongresszusunkon találkoztunk vele, ahol koncepciója felvázolásán túl egy órán át válaszolt a kollégák kérdéseire. A módosító csomag tervezetét végül október közepén terjesztették a kormány elé, a MESZK pedig november 2-án kapta meg azt véleményezésre, ötnapos határidővel. Miközben észrevételeinket írásban is megtettük a munkaanyagra vonatkozóan, találkozóra is invitáltuk Takács Pétert a november 8-ai elnökségi ülésünkre. A hivatalos látogatás során ki-

fejtettük véleményünket az alapellátási ügyelet átalakításáról, az önálló járóbeteg-szakellátók államosításáról, a fekvőbeteg-ellátás struktúráját érintő változásokról, és a két lépcsőben tervezett szakdolgozói béremelésről is. A szóbeli egyeztetésen elhangzottak nyomán újabb levélben foglaltuk össze aggályainkat és javaslatainkat.

Az egyeztetéseken megismerhették a béremelés részleteit?

– Erre leginkább a módosító csomaghoz csatolt indoklásból vagy a miniszteri, államtitkári megszólalásokból, egyeztetéseken elhangzottakból következtethetünk. A javaslat csupán annyit tartalmaz, hogy két lépcsőben, átlagosan 32 százalékkal emelnék az alap- és a középfokú végzettségű szakdolgozók fizetését, míg a diplomásokét mintegy 55 százalékkal jövő év elejétől. A teljes bértáblát nem tették le az asztalra, annak csupán néhány sorát (E1, E5, F1, F5) ismertette velünk Takács Péter. Ennek az az oka, hogy a jogalkotási folyamat során miniszteri és kormányrendeletekkel rendezik majd a részletszabályokat, a 2023 januárjától érvényes bértáblát is egy ilyen rendeletbe foglalják majd, akkor derülhet ki, hogy valójában mekkorák a különbségek az egyes bérkategóriák között, és milyen előmeneteli rendszer szerint határozzák meg azokat.

Mindabból, amit eddig tudunk, mire lehet következtetni? Elégedett a MESZK a tervezett béremeléssel?

– Információk hiányában nem lehet konkrét választ adni erre a kérdésre. Elsőként azt hangsúlyoznám, hogy szakdolgozói béremelés nélkül nem lehet belevágni az ágazat átalakításába. Ha a fizetésemelés elmarad, januártól közel 20 százalékra esik vissza az az orvosi-szakdolgozói bérarány, ami most 27 százalékos, ellenben Nyugat-Európában ennek mintegy 2-2,5-szerese. Az utóbbi évek bérrendezése nyomán 256 százalékos emelés következett be a szakdolgozóknál, ezzel szemben az orvosi fizetések 405 százalékkal növekedtek. Abban egyetértünk a döntéshozókkal, hogy olyan bérrendszert kell kidolgozni, ahol nem szakadnak el egymástól az ágazaton belül a fizetések, mert ez a feszültségeket növeli, roncslva a teammunkát, ami a betegellátás biztonságát is veszélyezteti.

A legaggályosabbnak a pótlékrendszerrel kapcsolatos változtatásokat tartjuk, ezek – például az ágy melletti pótlékok – tervezett eltörlése ugyanis a pályakezdők fizetését érintené negatívan. Ez nemhogy motiválná a fiatalok pályára lépését, hanem éppen ellenkező hatást válthat ki, ami tragikus következményekkel járhat az ágazat egésze számára. Már most is 24-26 ezer szakdolgozó hiányzik a rendszerből, ezért mindent el kell követni az utánpótlás érdekében. Kiemelten fontos, hogy a pályakezdőknek, illetve a további 3-4 kategóriában is motiváló legyen az illetménybesorolás. Így lehetne a pályakezdőket motiválni, és az első másfél évtizedben megtartani.

Mi tehát a MESZK béremelési javaslata?

– Jövő januárjától átlagosan 35 százalékos, majd 2024 elejétől további 25 százalékos emelést javasolunk, a jelenlegi pótlékok megtartása mellett azzal, hogy tovább bontanánk egyes besorolási kategóriákat képesítési

szint szerint az „E” kategóriában, ami tízszaalékos differenciálást jelentene a besorolási illetményekben. Ezt a különbséget megtartanánk a bértábla további soraiban is, a BSc-, illetve az MSc-fokozattal rendelkezők oszlopaiban, azaz az „F” és a „H” kategóriáiban. Mindemellett a szakdolgozó középvezetők, a főnövérek, főápolók vezetői pótlékrendszerének egységesítését, a feladat nagyságához és felvállalt felelősséghez illeszkedő ellentételezést javasoltunk.

Bár korábban a kormány több képviselője nyilatkozott úgy, hogy egyelőre nem lesz indikátoralapú differenciálás az alapbérben, az előterjesztés most mégis tartalmazza, hogy eltéríthető az alapbér, ami 40 százalékos többletet, de akár 20 százalékos mínuszt is jelenthet a dolgozó számára. Az Országos Kórházi Főigazgatóság év végére ígérte, hogy elkészül a bérddifferenciálás alapját képező minőség- és teljesítményértékelési rendszer. A MESZK ismeri ennek részleteit?

– Egyelőre nem, és az államtitkárnak is jeleztük, hogy ez a passzus bizonytalanságot okoz a kollégáink körében. Míg az orvosi munka minősége viszonylag jól értékelhető meghatározott indikátorok mentén, a szakdolgozók esetében ez nagyban függ a tárgyi és személyi feltételek meglététől. Ha egy ápolónak 70-80 beteget kell egyedül ellátnia egy osztályon, az

olyan mértékű túlterheltséget jelent, hogy a legkiválóbb szakmai tudás és jóindulat mellett is nagyban növeli a nemkívánatos események, hibák kockázatát. A szakdolgozókra vonatkozóan szerencsésebbnek tartanánk egy olyan rendszer kidolgozását, ami nagyobb hatáskört ad a menedzsmen-teknek abban, hogy egy éves, külön erre szánt keretből motiváló jelleggel tudjanak gazdálkodni. További aggályunk ezzel kapcsolatban, hogy az alapilletmény jogszabályba foglalt bértábla szerint jár a dolgozóknak, így munkajogilag is kérdéses, hogy csökkenthető-e ez az összeg. A lényeg azonban az, hogy amíg az intézményekben a fenntartó, vagyis az állam nem biztosítja a betegellátáshoz szükséges minimumfeltételeket, és a mulasztás a rendszer hibáiból és hiányosságaiból ered, nem csorbulhat a munkavállaló fizetése.

A szakpolitika tervei szerint a megyei kórházak látják majd el a munkáltatói feladatokat, és társintézményeik között maguk gazdálkodhatnak a munkaerő elosztásával, a betegellátási igényeknek megfelelően. Az átirányítás bevezetése elfogadható lépés?

– A kirendelés főleg vidéken okozhat nehézségeket, ahol a dolgozók röghöz kötöttebbek és kiszolgáltatottabbak. Életszerű kirendelési technikák bevezetését várjuk, mert nem elvárható, hogy a kollégák időszakosan vagy akár

véglegesen több órát utazzanak a lakó- és a munkahelyük között. A javaslatunk az, hogy az utazási idő ne haladja meg a napi két órát.

Valamennyi védőnő munkáltatója a városi kórház lenne a jövőben az önkormányzatok helyett. Ez elfogadható lépés?

– Az önállóságukat azonban megőrizzük, és a feladataikat is ott látják el, ahol eddig. Egy bő évtizede folyik a polémia a Nemzeti Védőnői Szolgálat kialakításáról, amit a MESZK korábban is szorgalmazott a szakmai egyeztetést támogatva, amit segíthet ez az intézkedés. A védőnői szolgálatok szempontjából talán a legkritikusabb intézkedés a közreműködői szerződések felszámolása, mert a kollégák 10-12 százaléka most vállalkozóként látja el a feladatát.

És a bérnővérek szempontjából?

– A kamara nem támogatja jó szívvel a bérnővéri rendszert, ez a kórházi teamek és a betegbiztonság szempontjából sem megfelelő eljárás, ugyanakkor sokan csak ebben a formában tudtak másodállást vállalni, amire viszont szükség volt ahhoz is, hogy egyáltalán fenn lehessen tartani egyes intézmények, osztályok működőképességét. A MESZK azt pártolná, hogy a többlet-

munkát minden kolléga a saját munkahelyén tudja elvégezni, és azt ott finanszírozzák is ki neki a szabályok szerint.

A praxisközösségek kialakítása, a háziorvosi körzethatárok módosítása, a praxisösszevonás mit jelent az alapellátásban foglalkoztatott szakdolgozók számára?

– Az államtitkár az egyeztetések során ígéretet tett arra, hogy nagyobb szorzót kapnak azok a praxisok, amelyek több szakdolgozót foglalkoztatnak, a praxisközösségi munkába bevont szakápolók többlettámogatása pedig jövőre is lehívható lesz. Az viszont továbbra is problémát okozhat, hogy a főiskolát, egyetemet végzettek számára ez nem biztosított, holott például önálló tanácsadást, szűrést vagy gondozást csak ők végezhetnek. Hiányoznak egyelőre azok a hatásköri listák is, amelyek alapján a kiemelt kompetenciájú ápolók el tudják végezni a feladataikat, nem ismert, miként lehet részlicencket biztosítani, és módosításra várnak ezzel kapcsolatban a képzési és kimeneti követelmények is.

A törvénymódosítási javaslatcsomagból kiderül, hogy a tartós ápolásra szoruló betegek ellátására ápolási centrumokat hoznak létre, amelyek fenntartója a szociális ágazat lesz.

Kért/kapott-e értékelhető garanciát a kamara arra, hogy az ezekben áthelyezett egészségügyi szakdolgozók bére és juttatásai – az egyébként jogszabályba foglalt kíváncsiak szerint – nem csökkennek?

– Garanciát nem kaptunk, de a problémát felvetettük, ugyanis a mostani gyakorlat sem megfelelő. Bár lehívható bértöbblet azoknak az egészségügyieknek, akik a szociális területen végeznek ápolási, szakápolási feladatokat, azonban besorolásuk a közalkalmazotti bértábla szerint történik, a többletet kiegészítő, úgynevezett szociális pótlékként kapják meg. Így a havi illetményük ugyan megfelelő, azonban betegállomány, nyugdíjazás vagy akár jubileumi jutalom esetén jelentős anyagi hátrányt szenvednek. A részletszabályokat egyelőre nem ismerjük, azok ugyancsak a vonatkozó rendeletekből derülnek majd ki. Egyébként a törvénymódosítási javaslatok sorában ez az a passzus, ami jelentősen finomodott az eredetileg tervezetthez képest, hiszen korábban országosan 2300 ágy áthelyezését prognosztizálták, a parlamenti vitában viszont már egy Borsod-Abaúj-Zemplén megyei pilot elindításáról beszélt az államtitkár.

A parlament elé vitára kerülő anyagba bekerültek a MESZK módosítási javaslatai?

– Néhány ponton puhult az előterjesztés ahhoz képest, mint amit október elején a sajtóba kiszivárgott anyagból megismerhettünk, ám maradtak benne olyan részek, amelyek megváltoztatására még az utolsó körökben is fel kell hívunk a döntéshozók figyelmét. Mint említettem, számos részlet majd csak a törvénycsomaghoz kapcsolódó rendeletekből derül ki, így egyelőre csak annyit mondhatok biztosan, hogy a MESZK továbbra is mindent elkövet annak érdekében, hogy ne betonozódjanak be olyan döntések, amelyek károsak úgy a szakdolgozói társadalomra, mint az ágazat egészére nézve.

T. O.

A MESZK szakképzési feladatainak aktualitásai

2022. október 19-én, a Lurdy házban került sor „A MESZK szakképzési feladatainak aktualitásai” elnevezésű rendezvényre, melynek fókuszában az Egészségügyi Szakképzési Informatikai Rendszer bevezetése, a 2023/24. tanévhez kapcsolódó Pályaorientációs kampány premiervetítéssel és kiadványbemutatóval egybekötött megnyitása, a Kossuth Zsuzsanna Nemzeti Egészségügyi Szakképzési Verseny meghirdetése, valamint az Interaktív Mobil Szimulációs Egység átadása állt.

A MESZK Interaktív Mobil Szimulációs Egységének elemei

Az eseményt Babonits Tamásné, a MESZK általános alelnökének köszöntője nyitotta meg. Őt követte első előadónként dr. Oláh András OTTB elnök, a MESZK Országos Szakképzési Központ vezetője, aki előadásában bemutatta az OSZK közel kétéves szakképzési országos és területi feladatellátási területeit, egységeit és annak kereteit, továbbá előadásán keresztül megismerhettük a MESZK duális képzőhely ellenőr, ágazati alapvizsga elnök, vizsgafelügyelői, szakdolgozói, teljes aktív taglétszám életkor szerinti megoszlását, az országos ápolói adatokat és azok életkor szerinti megoszlását megyei bontásban. Dr. Oláh András ismertette, hogy az idei évben a rendezvény napjáig országosan közel 900 pályaorientációs eseményt valósítottak meg több mint 28 000 elért személlyel, illetve azt, hogy ezen adatok hogyan oszlanak el megyei szinten. Emellett beszámolt a Kossuth Zsuzsanna Nemzeti Egészségügyi Szak-

képzési Versennyel kapcsolatos tevékenységükről is. Előadása zárásaként bemutatta a megjelent vendégeknek a MESZK Mobil Interaktív Szimulációs Egységét, melyet Pályaorientációs bemutatókhoz, demonstrációs tantermi oktatáshoz, eszközkölcshoz iskolák és egészségügyi szolgáltatók részére, illetve szakmai versenyek eszköztámogatásaként kerül majd felhasználásra.

A rendezvény következő előadója a MESZK elnöke, dr. Balogh Zoltán volt, aki az egészségügy emberi erőforrás helyzetére világított rá, bemutatta a Felnőtt Ápolási Szakmai Tagozat életkor szerinti megoszlását, beszélt az egészségügyi ágazat technikai képzési rendszerének bevezetéséről, az oktatás új feladatairól, szereplőiről, az átalakuló munkaerőpiaci igényekről, az ápolói ellátások színtereinek alakulásáról 1850-től napjainkig, korábbi és jelenlegi kamarai tapasztalatokról és törekvésekről a képzésben és a továbbképzésben.

Az esemény utolsó előadója Molnár Márta országos szakképzési koordinátor volt, aki elmondta, hogy a fejlesztés során céljuk volt egy átlátható, az egyes programelemek során ellátandó feladatok végrehajtását nagymértékben támogató, ugyanakkor adatlekérdezési, adatkezelési funkciókkal is ellátott, a papír alapú munkavégzést minimalizáló, és így a feladatokat elektronikus úton a lehető legnagyobb mértékben támogató, felhasználóbarát elektronikus rendszer elkészítése. A rendszerfejlesztés célja volt továbbá, hogy az egyes modulok adatbázis szintjén kapcsolatban álljanak egymással és modulárisan továbbfejleszthetők legyenek. Az előadásban bemutatásra kerültek a rendszer elkészült moduljai, a duális képzőhelyek és szakképző intézmények számára elérhető menüpontok, a területi szervezet szerepe a rendszerhasználatban, illetve az egyes modulokon belüli jogosultsági szintek.

Az előadások között a MESZK pályaorientációs kisfilmjei kerültek vetítésre

Az előadások között bemutatásra kerültek az idei év pályorientációs kisfilmjei, melyek megújult, lendületes stílusukkal, öt szakmaterületen hivatottak a pályaválasztó fiatalok körében népszerűsíteni ágazatunkat (a kisfilmekről szóló ízelítőnk és a filmek megtekintéséhez szükséges QR-kódokat lapunk belső, hátsó borítóján találják – A szerk.).

Az eseményt a MESZK Interaktív Mobil Szimulációs Egységének megalapítása a pályorientáció és a szakképzés szolgálatában elnevezésű programelem zárta. Dr. Balogh Zoltán mutatta be a frissen átadott mobil szimulációs egység eszközrendszerét, melynek céljai között szerepel, hogy a jövőben a tanulók ezen modern eszközök segítségével tanulmányozhassák az életjelenségeket vagy ép-

pen az ápolási beavatkozásokat, technikákat, anatómiai csodákat, továbbá ezen eszközök pályorientációs céllal is felhasználhatók lesznek pl. egészségnapokon, szűrőnapokon, oktatási szünetekben szervezett táborokban.

Rövid videóösszefoglaló megtekinthető itt:

Megalakult a MESZA

Júniusban hívta életre a MESZK országos szervezete a Magyar Egészségügyi Szakdolgozókért Alapítványt (MESZA), amelynek céljairól és tevékenységéről Szabó Bakos Zoltánné kuratóriumi elnököt kérdeztük.

*Szabó Bakos Zoltánné,
a MESZA kuratóriumi elnöke*

Egy olyan közhasznú alapítványt hoztunk létre, amely gördülékenyebbé teszi köztestületünk számára, hogy juttatásokat, szolgáltatásokat, támogatásokat nyújtson a tagság számára – foglalja össze a kuratórium elnöke. – Rendezvényeket, képzéseket,

továbbképzéseket, sporteseményeket, kulturális programokat tudunk majd támogatni, és egyszerűbbé válik a rászoruló tagjaink segítése is az alapítvány célkitűzéseinek megfelelően.

Bár a MESZK eddig is igyekezett a hasonló feladatokhoz anyagi segítséget nyújtani, köztestületi funkciójából eredően számosat ezek közül nem tudott biztosítani, az alapítványi keretek ezt a hiást pótolják majd, illetve egyszerűsítik az adminisztratív eljárásokat. Ugyanakkor közhasznú alapítványként közfeladatokat is fel kell vállalnia a szervezetnek, ezek közé tartozik, többek között, az egészséges életmód vagy a szűrőprogramok támogatása.

Alapítványként célzottabban tudunk fókuszálni egy-egy rétegre – folytatja Szabó Bakos Zoltánné, és elmondta azt is, az alapítványok működését jogszabályok is meghatározzák, de a MESZA is kidolgozza majd azokat a módszereket és szempontrendszereket, amelyek mentén a kuratórium optimális döntést tud hozni akár a csoportos, akár az egyéni támogatásokról.

– Csak egészségügyi szakdolgozónak, kamarai tagtársainknak és kizárólag a célkitűzéseknek megfelelően

használhatók majd fel az alapítvány számlaszámára érkező pénzbeli vagy a szervezethez természetbeni formában érkező adományok – szögezte le a kuratórium elnöke, hozzátéve, hogy a kamarán belül vannak már ezzel kapcsolatos tapasztalatok, hiszen a MESZK több területi szervezete rendelkezik már saját alapítvánnyal, amelyeken keresztül elsősorban a tagok képzését és továbbképzését támogatják, de jóléti szolgáltatásokat is nyújtanak.

A kuratórium most nekilát a támogatói kör kialakításának, az egészségüghöz kötődő cégek, vállalatok és szervezetek személyes felkeresése mellett a magánszemélyek támogatását is kéri majd. Szabó Bakos Zoltánné azt is elmondta, a marketingtervek elkészítésével telnek majd a következő hónapok, mert nagy előrelépést, ugyanakkor kihívást is jelenthet a közhasznú MESZA számára, ha az adóból felajánlható egy százalékok gyűjtéséért is pástra léphet majd. „Mert adni jó...”

S. L.

A Magyar Egészségügyi
Szakdolgozókért Alapítvány számlaszáma:
11784009-22238942 – OTP Bank

Diétás nénétől a diplomáig – 100 éves a dietetikusképzés

A Lurdy Házban tartotta ünnepi konferenciáját 2022. november 18-án a dietetikus szakma, a „Diétás nénétől a diplomáig – 100 éves a dietetikusképzés Magyarországon” címmel.

A MESZK Országos Szervezete és a MESZK Dietetikai Szakmai Tagozat szervezésében megvalósuló eseményt Dobák Zita tagozatvezető nyitotta meg. Beszédében büszkén számolt be arról, hogy átalakult és jobbá vált a dietetikus-képzés, továbbá, hogy a dietetikus szakma egyre ismertebbé és népszerűbbé válik a lakosság körében is.

A MESZK Tagozatért Díjat Gaálné Labáth Katalin vehette át

Ezt követően a jelenlévőket dr. Takács Péter, a Belügyminisztérium egészségügyi államtitkára köszöntötte, aki személyesen, a saját bőrén keresztül is megtapasztalhatta – egy évvel ezelőtt a János kórház Covid-intenzív osztályán töltött időszak alatt –, hogy mennyire fontos, hogy a dietetikusok szemlélete és szaktudása eljusson a lakossághoz. Elmondta, hogy a jövőben, a praxisközösségekkel kapcsolatos terveik közül talán az egyik legfontosabb teendő az, hogy a pre-

venciós szemléletet megerősítsék, az egészséges életmóddal kapcsolatos tudást kibővítsék, az egészségértést egy magasabb szintre emeljék.

A köszöntők sorát Balogh Zoltán MESZK elnök zárta, aki beszélt arról a problémáról, hogy míg a dietetikus-képzés nagyon népszerűvé vált napjainkban, addig a működési nyilvántartásban a dietetikus számát tekintve egyértelműen látható, hogy a végzett hallgató közül sajnos nagyon kevesen helyezkednek el a rendszerben, nagyon kevesen szolgálják a hazai egészségügynek az ellátását, legyen szó gyógykezelésről vagy a prevenció egyéb más területeiről. Az államtitkárság jövőbeli elképzeléseire reagálva elmondta: üdvözlí, hogy ezek jövőképet mutatnak az egészségügyi szakdolgozóknak, és ezen belül a dietetikus-társadalomnak – és amennyiben ezek az elképzelések megvalósulhatnak, akkor a jövőben egészen biztosan egy egészségesebb magyar nemzetre lehet számítani.

A köszöntő beszédek után átadásra került a MESZK Tagozatért idei díja is, amit Gaálné Labáth Katalin vehetett át. Katalin 61 éve végzett diétás nővérként, 42 éve dietetikus, 1965-től a Budapesti Állami Diétásnővértképző Iskola oktatója. A főiskolai oktatás kezdetétől, 1975-től az Egészségügyi Főiskolai Kar Dietetikai Tanszékének adjunktusa és szakvezető helyettese. A főiskolai docens kinevezését 1992-ben kapta meg. MDOSZ megalapítója és nyolc évig elnöke volt. A dietetikus képzés 100 éves jubileumi évéhez kap-

A szülinapi tortát Dobák Zita, a MESZK Dietetikai Szakmai Tagozatának elnöke vágja fel

csolódóan sokszor előkerült Gaálné Labáth Katalin neve – ikonikus személyisége, munkássága alapján találták méltónak a MESZK Tagozatért Díjra.

A rendezvény folytatásában három szekcióban 15 előadás hangzott el, minden szekció végén kerekasztalbeszélgetéses eszmecsere nyújtott lehetőséget a hallottak feldolgozására, a kérdések feltevésére. Természetesen az ünneplés sem maradhatott el, amit szimbolikusan a 100. születésnapját ünneplő dietetika tortájának közös elfogyasztása jelképezett.

Az esemény összefoglalóját itt tekinthetik meg:

Telt ház az Országos Szakmai Tagozatok Napján

November 19-én került megrendezésre az Országos Szakmai Tagozatok Napja a Lurdy-házban, mely a „Fejlődési lehetőségek az újrainduló egészségügyi ellátásban” címet viselte.

Dobák Zita, a MESZK Dietetikai Szakmai Tagozatának vezetője nyitotta meg az előadások sorát

Az előadók nagy gonddal készültek a szakmai napra, számos képpel, ábrával szemléltetve az elhangzottakat. A jelenlévők láthatóan élvezték és hasznosnak találták a prezentációkat. A rendezvényterem tele volt, sokan voltak kíváncsiak az előadásokra.

Az első előadást Dobák Zita, a MESZK Dietetikai Szakmai Tagozatának vezetője tartotta „Kihívások egy dietetikus mindennapjaiban” címmel. Szó volt arról, hogy milyen volt a diétás ellátás a pandémia idején, különböző felmérések készültek, felmerültek a költségek, hogy miként alakult a higiéniai szabályok betartása, annak fontossága, és arról is esett szó, hogy a járóbeteg szakrendeléseken milyen arányban voltak és vannak jelen a dietetikusok.

Ezt követte a „Lehetőségek a minőségügyi ellátás szakdolgozói szinten történő biztosítására” című prezentáció, melyet Eördögh Zoltánné, a MESZK Asszisztensi Szakmai Tagozat vezetője tartott. A jelenlévők érdekes információkat hallhattak az otthoni fertőtlenítés hiányosságáról, arról, hogy ennek tanítása, kommunikációja mennyire fontos, az oltakozási hajlandóságról és szöba került a telemedicina is.

A „Laboratóriumi diagnosztikai eljárások fejlődése a pandémia árnyékában” elnevezésű ismertetőt Lamár Ibo-lya, a MESZK Laboratóriumi Szakmai Tagozat vezetője és Futács Krisztina, a Pécsi Tudományegyetem Laboratóriumi Medicina Intézet okleveles klinikai laboratóriumi kutatója tartotta. Sok érdekes dolog derült ki a laboratóriumi munkáról, a laborok felszereltségéről. Futács Krisztina elmondta, hogy a munka során a legnagyobb nehézséget a mutációk okozták. Egy videó segítségével abba is betekintést nyertek a résztvevők, hogy miként zajlott a tesztelés.

„A műtők újra indulásának tapasztalatairól” mesélt Nagy Éva, a MESZK Műtőszolgálati Szakmai Tagozat vezetője. Elmondta, hogy az intenzív osztályos feladatok nagyobb kihívást jelentettek a pandémia idején, valamint több intézményt is kiemelt, ahol fokozott volt a járványhelyzet miatti ellátás. Kiderült az is, hogy milyen hatással volt a Covid a műtéti szakaszszisztemekre.

Egy igazán izgalmas előadást tartott Rózsa Melinda, a MESZK Gyógyszertári Asszisztensi Szakmai Tagozat vezetője „(Jog)szabályos élet a Covid hullámok után és hatása a jövőnkre” címmel. Sok helyen humorosan mutatta be prezentációját, amin jókat nevetett a közönség, az előadást mot-
tója akár az is lehetett volna, hogy humorral minden könnyebb. Rámutatott a gyógyszerárak és a betegekkel való együttműködés nehézségeire a Covid hullámok alatt. Az előadás legkedvesebb része az volt, ahogy egy úgynevezett gyógyszer-beteg szótárát mutatott be Melinda.

Rózsa Melinda, a MESZK Gyógyszertári Asszisztensi Szakmai Tagozat vezetője humorral átszótt előadását hallgathatták a résztvevők

„A demencia ellátás ápolás szakmai vonatkozásairól” Tóth Andrea, a MESZK Felnőttápolási Szakmai Tagozat vezetője tartott előadást. Felmerült a világ előregedési statisztikája, a demencia, mint népegészségügyi probléma, a demencia számokban, és arról is szó volt, hogy sok százalékban nincs diagnosztizálva ez a probléma.

Zatrok Csaba, a MESZK Gyógytorna-Fizioterápiái Szakmai Tagozat vezetője jól átmozgatta a résztvevőket. „Mert a mozgás az ÉLET!” című előadása alatt mindenki lelkesen hajtotta végre a kiadott gyakorlatokat.

Zatrok Csaba, a MESZK Gyógytorna-Fizioterápiái Szakmai Tagozat vezetője immáron hagyományosan előadása alatt jól át is mozgatta a résztvevőket

„A terápia lehet kellemes?” – tette fel a kérdést *Tóthné Bucsek Ildikó*, a MESZK Közösségi, Foglalkozás-Egészségügyi, Otthoni és Hospice Szakápolási Szakmai Tagozat vezetője. Ildikó nagyon érdekes tapasztalatokról mesélt a terápia kapcsán, szó esett többet között a tánc-és légzésterápiáról,

meditációról és a sósorszesz használatáról is.

Gyöngyösiné Hoffer Szilvia, a MESZK Szociális Szakterületi Szakmai Tagozat vezetője „Változások a szociális ellátó rendszerben” című előadásában olyan fontos dolgokra tért ki, mint a szeparációs szorongás és a terüle-

ti ellátás nehézségei. A szakmai nap végén *Károly Ágnes*, az Albert Schweitzer Kórház-Rendelőintézet Sebészetének ápolója mondott egy igazán meghatározó beszédet, mely az „Amit nem szabad elfelejteni” címet viselte.

T. V.

Elismerés és jó hangulat a Szociális Munka Napján

November 19-én került megrendezésre a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara szervezésében a Szociális Munka Napja, ezen belül pedig a IV. szakmai nap. A rendezvényen dr. Balogh Zoltán beszéde után elismerő okleveleket nyújtottak át, és érdekes előadásokon vehettek részt a meghívottak.

A szakmai nap „A pandémia során bekövetkezett változások és annak hatásai a szociális ellátórendszerre” címet viselte. A rendezvényt *Balogh Zoltán*, a MESZK elnöke nyitotta meg. Beszéde elején *Fülöp Zoltán* gondoskodáspolitikáért felelős államtitkár szavait tolmácsolta, aki, sajnos, nem tudott részt venni a rendezvényen. Az elnök úr elmondta, hogy a szociális tagozat néhány éve alakult meg. „Megalakulását követően rögtön zászlajára tűzte, hogy az egészségügyi szakképesítéssel bíró kollégák, akik a szociális ellátás valamely területén tevékenykednek, méltó körülmények között, méltó elismeréssel és méltó társadalmi, szakmai megbecsüléssel végezzék munkájukat” – hangzott el a beszédben. Természetesen arról is említést tett *Balogh Zoltán*, hogy a pandémia idején milyen nehézségekkel kellett szembenéznie a szociális ellátásban dolgozóknak, és milyen szépen helytálltak a nehéz időkben is.

A beszédet követően az elismerő oklevelek átadása következett, a díjakat *Balogh Zoltán* elnök és *Gyöngyösiné Hoffer Szilvia*, a MESZK Szociális Szakterületi Szakmai Tagozat vezetője adta

Hüttneré Szabados Mária szakmai igazgatóhelyettes a MESZK elismerő oklevelével

át. A szociális ágazatban tevékenykedő egészségügyi szakdolgozók számára évente egy alkalommal, a Szociális Munka Napja alkalmából három fő számára a MESZK elismerő oklevelet adományoz országos szinten. A 2021-es díjakat *Hüttneré Szabados Mária*, *dr. Juhászné Kerekes Gyöngyvér* és *Kapás Lászlóné* kapták.

A díjazottak

Hüttneré Szabados Mária szakmai igazgatóhelyettes a Fővárosi Színház Gábor Gyermekek Otthona és Fogymunka Szakmai Tagozat vezetője adta

vel-lélekkel végzi munkáját, fontos számára a betegek és a munkatársak érdekének védelme, amelyhez hozzátartozik a szakmai szabályok szigorú betartása. Mindemellett, hogy határozott vezető, végtelen empátia és türelem jellemzi. Szakmai vezetőként tudásával, korrekt munkájával, nagy tiszteletet és elismerést vívott ki a közvetlen munkatársaktól, és a szakmai körökben egyaránt.

Dr. Juhászné Kerekes Gyöngyvér szociális csoportvezető a Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórházban. 2011-ben lett a szociális csoport vezetője. Munkája során a betegek, illetve

Az elismerés büszke tulajdonosa: Dr. Juhászné Kerekes Gyöngyvér szociális csoportvezető

családjuk szociális problémáinak megoldásához nyújt segítséget minden nap. Örökmozgó személyisége nagyban segíti a munkáját. A kórházban dolgozó és szociális támogatást igénylő munkavállalóknak is segítséget nyújt. Segítségével szerveződött meg az a csapat is, akik a járvány közepette kiégett kórtermeket lakossági összefogással, pár nap alatt felújították, és a betegellátás szolgáltatá-
ba adták át.

Kapás Lászlóné ápoló az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatóságának Margaréta Otthonában. 2004 óta dolgozik az intézményben. Mindig mosolyogva, türelemmel fordult az idősekhez, akik ezért hamar bizalmukba fogadták. A rábízott feladatokat precízen, nagy odafigyeléssel és szakmai alázattal végzi. Az ellátás során az idősek méltóságának megőrzésére, testi-lelki jóllétük megte-

*Szociális Munka Napja alkalmából
elismerésre került
Kapás Lászlóné ápoló is*

remtésére, aktivitásuk és mentális képességeik minél további megtartására mindig nagy hangsúlyt fektetett. Kollégái számára is követendő példaként szolgál elhivatottsága.

A díjak átadása után igazán jó hangulat kerekedett a rendezvényen, hiszen *Derzsi György* színművész előadá-

sa következett. Olyan megunhatatlan slágerek hangzottak el, mint például a népszerű Reptér. A kellemes program után komoly témák is előkerültek a szakmai napon, *Hermánné Bedics Rita*, *Bődiné Kovács Éva* A pandémia kezelése, hatásai, következményei és tapasztalatai a szociális ellátórendszerben címmel tartott előadást. *Grek-sza László Jánosné* arról beszélt, hogy milyen hatásai voltak a pandémiának a Csongrád-Csanád Megyei Szivárvány Otthon dolgozóira. *Lichtner Dorina*, *Ott Erzsébet*, *Szirmai Szili és Anita*, *Tunyi Tünde* Covid-19 aggodalom és izoláció az idősok otthonában című előadással készültek. *Dobék Diána* Merre tovább idősellátás? címmel tartott előadást. *Petranics Marianna* pedig a segítő kéz erejéről mesélt a jelenlévőknek.

-Treszkony-

III. Országos Sürgősségi Konferencia

2022. október végén a Lurdy Házban került megrendezésre a III. Országos Sürgősségi Konferencia Egészségügyi Szakdolgozóknak, azaz a SÜRGÉSZ rendezvény.

*Banga Béla Erik, a MESZK Sürgősségi
Betegellátási Szakmai Tagozat
országos tagozatvezetője*

Az egész napos konferencia számtalan érdeklődőt vonzott, a Lurdy legnagyobb konferenciatermében pótszé-

keket kellett beállítani a nézőtérre. A Sürgősségi Betegellátás Szakmai Tagozat és a MESZK Országos Szervezete közös rendezvényén *Balogh Zoltán*, a MESZK elnöke köszöntötte a résztvevőket. *Banga Béla Erik*, országos tagozatvezető nyitóbeszédében elmondta, hogy erre az eseményre két és fél év halasztás után került sor, és a megjelentek létszámából egyértelműen látszott, hogy komoly szakdolgozói igény van az ilyen jellegű eseményekre is.

Az esemény kezdetén egyperces néma felállással emlékeztek azokra a kollégákra, akik a megelőző időszakban hunytak el, *dr. Rotyis Máriára* – oxiológus, aneszteziológus és intenzív terápiás szakorvos, triázsinstruktor (Országos Mentőszolgálat DAR) – és

dr. Tokodi Istvánra – osztályvezető főorvos (Fejér Megyei Szent György Kórház, Székesfehérvár, Újszülött, Csecsemő- és Gyermekeosztály).

A késő délutánig tartó eseményen három szekcióra bontva több mint 10 előadás hangzott el, minden szekciót követően kerekasztal-beszélgetéssel, eszmecserevel. A konferencián több szakmai kiállító is megjelent, valamint bemutatásra kerültek a Covid-járvány alatt írt könyvek, kötetek és egy játék is.

Az esemény képes
összefoglalója:

Volt egyszer egy ápoló... és vajon lesz is?

Az ápolók koronavírus-járványban betöltött szerepéről, a kollégákat fenyegető kiégésről is szó esett a Magyar Kórházszövetség által Ápolás – társadalmi létkérdés címmel szervezett konferencián. A november 23-i eseményen az is kiderült, hogy már a képzés során elvész a leendő ápolók 30 százaléka.

Sokkoló volt a halál, a kollégák elvesztése pedig tragédia – fogalmazott a konferencia első kerekasztala mellett *Balogh Zoltán*, a MESZK elnöke, aki szerint mindez élethosszig tartó traumákat okozott és máig tartó hatásai vannak. Az *Alkalmazkodás a mindennapokhoz* címet viselő panelbeszélgetés során főleg a koronavírus-járványra fókuszált a beszélgetés, amellyel kapcsolatban *Győrfi Pál*, az Országos Mentőszolgálat kommunikációs igazgatója azt mondta, a bajtársak számára is komoly lelki terhet jelentett a Covid-időszak, hiszen koncentráltan találkoztak súlyos betegekkel vagy halálesetekkel, de a szolgálatnál állandó pszichológuscsoport segít a lelki traumák feldolgozásában, amit megerősítettek a járvány alatt.

Új helyzetben, új feladatokkal kellett szembenéznünk, és közben átszervezni a működésünket – osztotta meg kórházi, Covid-osztályos tapasztalatait *Szegedi Istvánné*, az Uzsoki Utcai Kórház osztályvezető ápolója. Mint mondta, az elmúlt 2,5 év alatt sok változáson mentek keresztül, most pedig vissza kell találniuk az egykori mindennapokhoz, és ez talán nehezebb, mint átállni akkor, amikor kitört a járvány.

A Covid pozitív hozadékai közül a résztvevők kiemelték, hogy a járvány összehozta az orvosokat, rezidenseket, szakdolgozókat, sőt az egyes szakmákat is az intézményekbe kirendelt kórházparancsnokok révén. Mint *Balogh Zoltán* fogalmazott: „a kórház együtt lélegzett”, és ezt az előnyt szerinte a következő évtizedekben is meg kell őrizni. Hozzá csatlakozva *Győrfi Pál* azt mondta, csak az organikus közösségek

működhetnek jól, amelyeket nemcsak a szabályrendszer, hanem valamilyen belső lelki identitás is összetart.

Lehetetlen küldetés?

Saját egészségüket és családjukat is feláldozzák a hivatás oltárán a szagdolgozók, pedig beteg emberen csak egészséges tud segíteni. Nehéz egyensúlyt találni a háborgó tengeren hánykolódó csónakban, miközben a túlélésért küzdenek sokan. Ezekkel a szavakkal vezette fel a mentális támogatás fontosságáról szóló panelbeszélgetését *Kovács Pap Péter*, a Medical Media Manager Kft. alapítója.

A kiégési folyamat vége, amikor a saját szenvedéseink okát a betegre vetítjük, és végül már látni sem bírjuk. Ám ezt *Hardy Júlia* pszichiáter-pszichoterapeuta szerint el kell kerülni azzal, hogy lelassulunk, gondolunk a testünkre, az érzelmeinkre. Ebben segíthetnek a Bálint-csoportok, a relaxáció, a szupervízió. Azt azonban a blokkot vezető *Ficzere Andrea*, az Uzsoki Utcai Kórház főigazgatója, az MKSZ elnökhelyettese is elismerte, hogy nem egyszerű egyensúlyra lépni, miközben fogyatkozik a dolgozók és nő a betegek száma.

Az oktatásban kezdődik az ápolóhiány

Miközben az utánpótlás biztosításának kulcskérdése az oktatás, a duális képzési rendszer számos ponton hátráltatja ezt. Nincsenek függetlenített szakoktatók, a kórházakban beosztott

ápolók tanítják a jövő nemzedékét – derült ki a harmadik panelbeszélgetés felvezető előadásából. A résztvevők arra keresték a válaszokat, hogy hogyan lehetne bevonítani és meg is tartani a kórházakban az ápolókat.

Mire a diákok eljutnak az érettségiig, 30 százalékuk már nem akar ápoló lenni – festette fel a valóságot *Matlákné Csizmadia Györgyi*, a Semmelweis Egyetem Raoul Wallenberg Többcélú Szakképző Intézményének szakmai igazgatóhelyettese. Évfolyamonként három osztályban folyik egészségügyi irányú képzés, akik elvégzik, nem több műszakos ápolóként, hanem gyógyszerészként vagy fogászati asszisztensként dolgoznának. Évente mindössze 20-25, de maximum negyven olyan végzősük akad, aki kórházban, betegágy mellett helyezkedik el.

Nem versenyképes az a képzési forma, ahol három évig tart középfokú szakképesítést szerezni, miközben négy év alatt diplomát is szerezhet a hallgató – folytatta a szakember, aki szerint az is hiba, hogy érettségihez kötik a szakképesítés megszerzését, mert számos ápolási feladatot érettségi nélkül is el lehetne látni. Úgy vélte, nagy veszteség az egészségügy számára a szakiskolai képzés 1995-ös lezárása.

A blokk lezárásaként *Ficzere Andrea* azt javasolta, hogy az MKSZ gyűjtse össze a konferencia résztvevőinek javaslatait arról, miként lehetne biztosítani az utánpótlást a kórházakban, és azokat összegezve juttassák el a döntéshozókhoz.

S. L.

Mi világunk!

„Ismeri egyáltalán a társadalom a mi valós munkánkat, életünket? Hát nem... Ezért 2022 márciusától rendszeresen bemutatjuk tagozatainkat, szakmai munkánkat. Ehhez nem profi színészeket kértünk fel, viszont profi szakdolgozók, egészségügyi dolgozók segítségével készítjük anyagainkat. Veletek. Mert kik vagyunk mi? Szakdolgozók. Műtősök. Egészségügyisek. És egyben szülők, zenészek, hobbi és profi sportolók, festünk vagy írunk, vagy épp szülői értekezletre rohanunk, törlesztjük a hitelünket, támogatjuk a szüleinket, gourmet szakácsokat is lepipálunk a házi bundás kenyérrel, miközben tanulunk a gyermekünkkel vagy tanítjuk a gyermekünket. A kórházban precízen az orvos kezébe adogatjuk az eszközöket, otthon pedig előfordul, hogy nem találjuk a fokhagymanyomót. Mert emberek vagyunk” – olvasható az idézet a MESZK Facebook-oldalán. Márciusban a műtősök, áprilisban a laborosok, májusban a szülész-nő, a mentők és az ápolók életébe nyerhettek a követők betekintést. (A kisfilmek megtekinthetők a MESZK Facebook-oldalán, továbbá a videók elérhetőségeit lapunk 2022/1. és 2022/3. lapszámaiban is megtalálhatják. – A szerk.). Sorozatunkat most folytatjuk, hiszen júniusban a védőnők, augusztusban a gyermekápolók, októberben a gyógytornászok mindennapi tevékenységébe nyerhettek betekintést, ebből válogattunk önöknek most egy csokorral.

2022. június – Védőnők hónapja

1. rész. Köszönet a védőnőknek!

A Mi világunk sorozatban a különféle szakterületeink bemutatása zajlik a MESZK Facebook-oldalán. Ez a kezdeményezés részben tájékoztatás, részben figyelemfelhívás a pályaválasztók, a hivatást választók számára. Dr. Balogh Zoltán MESZK-elnök videójából kiderül, hogy melyik szakterület munkájáról szól a június.

2. rész. A védőnői hivatás hungarikum

Létezik Magyarországon egy olyan szakmaterület, amiben egyedülállóak vagyunk, egy olyan szakmaterület, ami a születés pillanatától a kamaszkorig követi gyermekeink fejlődését, mentális, szociális és egészségügyi állapotát. A hazai védőnők büszkén mondhatják el, hogy a világon nincs még egy olyan hivatás, mint az övék: védőnőnek lenni ugyanis hungarikum.

A Mi világunk sorozat jelen részében Csósz Katalin, a Védőnői Szakmai Tagozat vezetője kíséri el a védőnők világába az érdeklődőket.

2022. augusztus – Gyermekápolók hónapja

1. rész. Az anyatejes táplálás világnapja

Augusztusban a „Mi világunk” sorozatunk újabb fejezetéhez érkezett, a gyermekápolásnak szentelt hónap pedig azonnal egy rendkívül fontos világnappal, az Anyatejes táplálás világnapjával indul.

Az anyatej a csecsemő legideálisabb tápláléka, az újszülött számára könnyen emészthető és csak olyan tápanyagokat tartalmaz, amelyekre a babának szüksége van. Az anyatej azonban nem csak táplálék. Védőanyagokat is tartalmaz, így a

csecsemők sokkal védettebbek a fertőzések, a légúti megbetegedések vagy akár a bélfertőzés ellen. Még az egészséges kisbaba számára is nagyon fontos, hogy megszületésétől legalább pár hónapon keresztül hozzájusson az anyatejhez. Minden szoptató édesanyját arra biztatnak, hogy a lefejt többlettejet tegyék hűtőbe, és a jól szervezett anyatejgyűjtő állomásokon adják le. Utóbbi különösen fontos azoknak a babáknak, akik koraszülöttként jöttek a világra, vagy akiknek az édesanyja valami okból nem tud szoptatni.

Édesanyák ezrei segítenek idegen anyukák ismeretlen csecsemőin azzal, hogy az anyatejet összegyűjtik és leadják. Azt, hogy mennyire fontos és életmentő az anyatej, az is mutatja, hogy jelenleg 2700 adómentes forintot fizetnek literjéért az anyatejgyűjtő állomásokon. A legfontosabb információkat a védőnőktől kaphatják azok, akik igényelnék babájuk számára az anyatejet, és azok is, akik leadni szeretnének.

És természetesen nem feledkezhetünk el azokról a szakdolgozókról sem, akik segítik az édesanyákat abban, hogy a szoptatás egy kiegyensúlyozott, boldog, a szeretetről, az első személyes kapcsolat kialakulásáról szóló időszak legyen. Köszönjük a védőnők, a szülésznők, a gyermekápolók, az anyatejgyűjtő állomáson dolgozó kollégák munkáját.

2. rész. A szeretet útján – az anyatejgyűjtés biztonságos folyamata

Az anyatej az újszülöttek legfontosabb tápláléka, gyakorlatilag minden cseppje kincs. Vannak azonban olyan újszülöttek, akik számára az életet jelentheti ez a természetes táplálék, koraszülöttek vagy valamilyen betegséggel küzdő csecsemők, mindannyian olyan babák, akiket édesanyjuk nem tud szoptatni.

Ezért is nagyon fontos, hogy azok az anyukák, akik egészséges csecsemőjük táplálása mellett többlettejjel rendelkeznek, leadják azt. Az anyatej gyűjtése egy rendkívül precíz hálózaton keresztül működik, abszolút biztonságos a felhasználók számára.

Már nem kell bemenni a szoptató anyukáknak az állomásra, a lefejt tejet begyűjtik tőlük, higiénikus körülmények között tárolják, szállítják, pasztörizálják, majd eljuttatják a kisbabákhoz.

A Heim Pál Gyermekkórház Madarász utcai részlegének anyatejgyűjtő állomásán jártunk. Nézzék velünk a folyamatot, megosztással segíthetik az anyatejgyűjtés folyamatát

2022. szeptember – Gyógytornászok hónapja

1. rész. Állati asszisztens

Egy bús-borongós, esős, őszi napon nincs is másra szüksége az embernek, csak egy nagy adag boldogsághormonra, aminek forrása lehetne akár egy falatka csokoládé is, de ettől mi érdekesebbet kínálunk. Taz egy négy lábú boldogsággombóc, bár lehet, hogy apró fekete forgószélnek is nevezhetnénk, mindenesetre egyike azon dolgozó ebeknek, akik az állatasszisztált terápia résztvevőiként segítik a betegek mozgáskoordinációját, fejlesztik a figyelmet, a kooperációt. A kisfilmben Schaffer Judit gyógytornász segítségével tekinthetnek bele egy testet és lelket is gyógyító terápiás kutyás foglalkozás pillanataiba. Mosolyra fel!

Forrás:
MESZK Facebook-oldal

Fénnyel szabályozott szívritmus

Óriási változások előtt állnak a jelenleg általánosan alkalmazott, bőr alá épített szívritmusszabályzó pacemakerek. A mostani ritmusszabályzók – erős hasonlattal élve – olyanok, mint a korai mobiltelefonok voltak: szinte csak egyetlen feladatra, a szív működésének ritmuszavarára figyelmeztető és jó esetben azt korrigáló „buta” szerkezetek. Ezeket az életmentő eszközöket talán hamarosan felválthatják a náluk sokkal korszerűbb, a beteg számára lényegesen kényelmesebb, a mindennapi életben könnyen elviselhető okoseszközök

Philipp Gutruf, az arizonai egyetem (Amerikai Egyesült Államok) orvos-biológiai kutatómérnöke csapatával évek óta dolgozik egy olyan ritmusszabályzó eszközön, amely fényenergiával működik, de ehhez nincs szüksége akkumulátorra és teszi ezt kifinomultabban, precízebben, szer-teágazóbban, mint a mai készülékek. „A jelenlegi pacemakerek alapján véve pusztán egy egyszerű küszöbértéket rögzítenek és anomáliát észlelve figyelmeztetnek az aritmiára. A mi eszközünk saját fedélzeti számítógéppel rendelkezik, abba különböző algoritmusok táplálhatók be, ezek pedig lényegesen kifinomultabban szabályozhatják a szívritmust – állítja Gutruf, majd így folytatja: – Kutatásunk középpontjában olyan eszközök létrehozása áll, amelyek szorosan alkalmazkodnak a biológiai rendszerekhez. A lágy anyagok fotonikájában és az elektronikában megvalósuló innovációkat egyesítjük úgy, hogy olyan rendszereket hozunk létre, amelyek széles körű hatással lesznek az egészségügyi diagnosztikára és az idegtudományra egyaránt.”

Az új eszköz működtetéséhez, amilyen *Gutruf* és csapata évek óta dolgozik, nincs szükség elemre, mert fényüzemű, továbbá munkája közben a szív munkáját teljes egészében kontroll alatt tartja. Precízen célozva megkerüli a fájdalomreceptorokat, így a beteg korábbi, hagyományos eszköznél tapasztalt kényelmetlen-

ségei, kellemetlenségei jelentősen csökkennek, olykor teljesen meg is szűnhetnek. Az újfajta pacemaker, a kutatók elképzelése szerint, lehetővé tenné, hogy a szívritmus-szabályozás a korábbinál sokkal célzottabb jeleket küldjön, és egy új, digitálisan gyártott hálós kialakítással „behálózza” az egész szövet. Működéséhez fényt

Visszakapják a látásukat

Ausztráliában a Monash Egyetem egyik kutatási programja olyan miniatűr, vezeték nélküli elektronikus implantátumokat fejleszt, amelyet közvetlenül az agy felszínén helyeznek el azért, hogy visszaadja a valamilyen okból látását veszített személy szeme világát. Számos, klinikailag vak ember a látóideg valamikori sérülése miatt kénytelen fogyatékkal leélni az életét. Rajtuk is segíthetne az új módszer. A beépített miniatűr implantátum segítene a látóideg sérülése miatt előállt jelátviteli gátlás átlépésében, a képet a látóideg helyett továbbítaná a retinából az agy látóközpontjába.

Ugyanezzel, de az adott célra szakosodott technikával kívánják javítani azoknak a neurológiai betegeknek az állapotát, akik más módon nem kezelhetők. Ilyenek lehetnek például a végtagbénulásban szenvedők.

és egy optogenetikának nevezett új technikát használ. Az optogenetika módosítja a fényre érzékeny sejteket, többségében az idegsejteket, majd fényt használ a sejtek viselkedésének a befolyásolására. Ez a technika csak a szívizomsejteket célozza meg, mégpedig a szerv azon sejtjeit, amelyek összehúzódást produkálnak és ezzel létrehozzák a szívverést.

Az új elvek alapján létrehozott készülék létjogosultságát és sikeres alkalmazási lehetőségeit eddig állatkísérletek eredményei bizonyították.

Lóránth Ida

Emberéleteket mentett

Wilson Greatbatch amerikai mérnök akár milliók életét is megmenthette az általa kifejlesztett, testbe építhető szívritmusszabályzóval, a pacemakerrel. A feltaláló mérnökként végzett a Cornell Egyetemen, ahol több alkalommal hosszasan beszélgetett az ott tanuló sebészekkel is, akik elpanaszolták, hogy milyen sok betegüket veszítik el súlyos szívritmuszavar következtében. Akkoriban a szív működés rendellenességét egy külső elektromos vezérlésű sokkolóval próbálták megoldani, meglehetősen kevés sikerrel. Nemcsak, hogy alacsony hatékonysággal mentette meg a szívbetegeket ez a készülék, de veszélyes is volt, ráadásul a betegeket fájdalmakkal kínozták, mivel váltóárammal működött. Nem volt ritka az áramütés miatt bekövetkezett halál sem.

Greatbatch egy kisméretű, a mellkas bőre alá beültethető szerkezet kifejlesztésén gondolkodott. Hosszú ideig csupán elméletben létezett ilyen készülék, mert működéséhez szükség volt szilikon tranzistorokra, azokat pedig csak később találták fel és kezdték sorozatban gyártani. Hosszas elméleti munka és gyakorlati kísérletezés után 1960 áprilisában sikerült beültetni egy 77 éves szívbeteg férfi mellkasába az első szívritmusszabályzót. Ez a készülék a beteg életét másfél évvel hosszabbította meg. A korai esetek között olyan beteg is volt, aki a beültetés után még harminc évig élt mellkasában a pacemakerrel.

Mi az optogenetika?

Nagyon fiatal, alig 20 éves tudományág az optogenetika, amely egy optikai rendszer segítségével pontosan szabályozni képes egyetlen sejt vagy sejtcsoport, illetve valamely szerv biológiai funkcióit. A szabályozáson kívül monitoroz is, mégpedig tér- és időbeli felbontással. A komplett rendszerben az optikai eszközök mellett géntechnológiai egységek is segítik az adott orvosi berendezés/eszköz munkáját.

Az optogenetika első eredményeit az idegtudományban érte el, ahol segítségével sikerült kimutatni az idegdúcok szabályozásának a működését és felírni az idegi áramkörök funkcióit. Az idegműködések vizsgálatát hamar követték a test más szerveinek a vizsgálatai is. Körülbelül tíz éve elkezdődtek a szív- és érrendszeri kutatások, azóta fontos lépéseket tettek tudományos felismeréseik gyakorlati gyógyításba való átültetésének érdekében is. Fejlesztéseik elméleti megállapításainak gyakorlatba történő átültetése többségében sikerrel zárult. Erről tanúskodnak az eddig végrehajtott állatkísérletek is. Új módszereiket, eszközeiket embereken még nem próbálták ki, de abban reménykednek, hogy hamarosan erre is sor kerülhet, és ezt követően a gyógyítási gyakorlatban is alkalmazhatók lesznek a betegek kezelésénél.

MÚLT ÉS JELEN

Fotó: Tim Maloney

Harmincezer éves amputálás

Nemcsak a gyógyítás történetével foglalkozó orvosok, hanem az ásatásokkal, az ott fellelt régi tárgyakat, esetleg írásos bizonyítékokat gyűjtő régészek is azt feltételezték, hogy az első sebészeti beavatkozások a korábban vándorló, törzsi életmódot folytató emberek utolsó jégkorszak utáni letelepedésével lehetnek egykorúak, vagyis maximum 10-15 ezer évesek. A legújabb régészeti feltárások bizonyítékai erre alaposan rácsáfolnak.

A *Natur*, neves tudományos folyóirat szeptemberi számában megjelent egy beszámoló, amely szerint az indonéz szigetvilágban, Borneón több mint tíz kutató végzett régészeti feltárást, illetve vizsgálta az ott talált leleteket, és arra a következtetésre jutottak, hogy a talált tárgyi bizonyítékok 31 ezer évvel ezelőttről származnak. Egy ottani barlangban megtalálták egy eltemetett fiatal, hajdani szigetlakó csontvázának a maradványait, akinek gyermekkorában bal alsó lábára egyharmadát szakszerűen amputálták, majd a sebét ellátták így sok évvel túlélte a műtétet.

Szakszerűen ellátták

A leletek tudományos elemzésének befejezése után a kutatók megállapították: „A sikeres végtag-amputáció eddig elképzelhetetlenül korai bizonyítékából arra lehet következtetni, hogy a trópusi ázsiai modern emberek vándorló, táplálékkereső csoportjai már jóval az újkőkori mezőgazdasági tevékenység miatt letelepülő utódaik előtt kifinomult gyógyító ismeretekkel és készségekkel rendelkeztek.” Ezzel a megállapítással megdőlt az antropológusok és régészek addigi feltételezése, miszerint az első műtétet valószínűleg

körülbelül 7 ezer évvel ezelőtt a franciaországi Buthiers-Boulancourt helységben, egy ottani, kőkorszaki földművesen végezték. Ez is egy amputáció volt.

A csontváz vizsgálatánál megállapítható volt, hogy a bal lábfejet és a lábszár síp- és szárcapocscsontjának körülbelül a boka feletti egyharmadát műtéttel, szakszerűen eltávolították. A csontokon ma is látható tiszta, ferde metszetek és az azokon a műtét után bekövetkezett gyulladás helye egyértelműen arra utalnak, hogy a lábfej és a lábszár egy részének elvesztése nem baleset vagy állati támadás következménye, hanem szándékos, szakszerű emberi beavatkozás következménye.

Korlátozottan, de mozgásképes maradt

Az említett esetekben a törés helye szabálytalan, szilánkos volna és a csontokon ott lennének a lábvesztés után bekövetkezett súlyos gyulladás jelei is. A borneói csontváznál ilyen nem tapasztalható. Látna a csontokon a sikeres gyógyulás jeleit, megállapítható, hogy az amputálást végző pleisztocénkori „sebésznek” komoly ismeretekkel kellett rendelkeznie nemcsak a műtéti fogásokról, hanem a környezete flórájáról is. A műtét elvégzéséhez pontos anatómiai ismeretekkel bírt. Tudatában kellett lennie annak, hogy az amputáció során hogyan bántson a környező szövetekkel, erekkel, izmokkal annak ér-

dekében, hogy „páciense” később ne legyen teljes mértékben mozgásképtelen. Továbbá ismernie kellett azokat a gyógynövényeket, amelyek vérzést csillapítanak, gyulladást hárítanak, lázat csökkentenek, sebet gyógyítanak. Tudnia kellett, hogy az általa kezelt személy sebtét rendszeresen tisztítani és kötözni, fájdalmait csillapítani kell. Bár konkrét, tárgyi bizonyíték erre nem került elő, de a jelekből az feltételezhető, hogy ebben a korai, vándorló ősközösségi csoportban is meg kellett már jelenjenek a szociális érzékenység, a gyengébb társak iránti gondoskodás igényének a csirái, különben egy ilyen súlyos operációt aligha élt volna túl, méghozzá marandó nyomot hagyó szövödmények nélkül egy amputáción átesett személy. A beavatkozás sikeres voltát a

Kőkorszaki fogorvoslás

Az észak-olaszországi Dolomitok egyik barlangjában több mint 30 évvel ezelőtt találtak arra bizonyítékot, hogy körülbelül 16 ezer évvel ezelőtt már létezett valamilyen szintű fogorvoslás a kontinensen. Régészek egy barlangi ásatás során rátaláltak egy jó állapotban megmaradt csontvázra, amely egy fiatal férfié volt valamikor. A kormeghatározás vizsgálatai szerint a fiú i. e. 14 ezer környékén élhe-

tett. A koponya vizsgálatakor az alsó állkapocsban egy olyan őrlőfogat találtak, amelynek rágófelületén világosan megkülönböztethető volt egy lyuk, ami nem szuvasodástól keletkezett, hanem mesterségesen fúrták valamilyen eszközzel. A vizsgálatot végző kutatók más fogakon végzett „próbafúrásokkal” igyekeztek kideríteni, hogy a kőkorszaki „fogorvos” vajon milyen eszközzel fúrta meg a fogat. Úgy találták, hogy valószínűleg egy élesre csiszolt, hegyesre képzett kőeszköz lehetett a szerszám. A feltehetően elgennyesedett, szuvas fogüreget tisztították ki ezzel a szerszámmal és feltehetően be is tömték. Egy Szlovéniában talált lelet szerint ezt méhviasszal végezték. Valószínű, hogy az olasz barlanglakó kitisztított fogat is ilyen anyaggal zárhatták le.

Apáról fiúra szálló tudás

A csontváz alapos vizsgálatát végző szakértők biztosak abban, hogy ezt a „sebészi” tudást az emberiség hosszú, keserves, kudarcokkal teli időszak után volt képes csak magáénak mondani. Feltételezhető, hogy nagyon hosszú idő kellett ahhoz, hogy a közösségek kezdeti próbálkozásai, tévedések és melléfogások sorozata után összeálljon egy olyan tudáshalmaz, amelynek ismerete és gyakorlati alkalmazása már sikert eredményez. Ezeket az ismereteket valószínűleg apáról fiúra adták sok nemzedéken keresztül. Az utódok az öröklött tudást kipróbálták, csiszoltak rajta és hozzátették a saját tapasztalataikat, amiket megint továbbadtak a következő generációnak. Azt a kutatóknak nem sikerült még tisztázni, hogy az egymástól viszonylag elszigetelten élő, vándorló embercsoportok átadták-e egymásnak a gyógyítással, műtétekkel kapcsolatos tudásukat, vagy ez csupán egyedi sajátosság volt Borneó szigetének adott részén és nem terjedt tovább nagyobb területen.

bal lábszár megmaradt csontjai is bizonyítják, azokon jól látszik, hogy a fiú később a csonton is képes volt a helyváltoztatásra.

Hidegkuti Alexa

Rég elfeledett karácsonyok

A karácsonyi ajándékozás szokása már jóval a katolikus ünnep megszületése előtt is általánosan elterjedt volt a Római Birodalomban. A gesztus lényege a rokonok, jó barátok megajándékozása volt, akárcsak napjainkban.

Ezzel persze ki is merült a hasonlóságok tárháza, merthogy nem arra az alkalomra, nem azokat az ajándékokat és nem úgy adták a megajándékozottnak az ókori rómaiak, mint napjaink ajándékozoói. *Györgyi Erzsébet* néprajz-

kutató 1964-es leírása szerint náluk a mostani karácsonyi ünnep helyét az újév, a január beköszöntének ünneplése foglalta el. Az ajándékokat tartalmazó csomagok, amelyeket egymásnak küldözgettek például aranyfüsttel

bevont süteményekből, gyümölcsből, szerencsét hozó örökzöldgallyakból állt. A gyorsan fejlődő társadalmakra jellemzően, Rómában is, egy idő után ezeket a kedves, ámde értéktelennek mondható ajándékokat felváltották az egyre értékesebb holmik vagy pénzajándékok. (Ez a változás mintha röpke pár évtized alatt a jelenkor társadalmában is megtörtént volna.)

Bűvös karácsonyi abrosz

A régi karácsonyokhoz mai szemmel olykor egészen furcsa szokások is társultak. Ilyen volt például a karácsonyi abrosz, amelyet csak az évnek ezen a nevezetes ünnepén vettek elő és az asztalon maradt egészen január 6-ig, vízkereszt napjáig. Különösen díszesre, színesre szőtték, hímezték a terítőt és nagy becsben tartották. Év közben csak egyetlen kivételes alkalommal lehetett elővenni: ha valaki meghalt a családban, ezzel takarták le a koporsóját addig, ameddig kivitték a sírhelyéhez.

A karácsonyi abroszt a régmúlt pogány világból megmaradt szokások felidézéséhez is felhasználták. A Felvidéken például termésvarázsló rítust hajtottak végre minden karácsonykor. A ház ura és asszonya az ablak belső könyöklőjére terítették a textilt, rá búzaszemeket szórtak, majd közösen terítették azt vissza az asztalra. Közben a terítőt háromszor maguk felé húzták és egy mondókát ismételtettek. A rituálénak több célja volt: egyrészt így szerették volna „megvarázsolni” a következő évi bő termést, másrészt elhárítani a gabonaföldtől az ártó kártevőket és gyomokat. A terítőnek nemcsak „varázserőt” tulajdonítottak a gazdái, de általánosan hittek annak gyógyító erejében is. Használták beteg emberek, háziállatok bedörzsöléséhez, borogatásához, bekötözéséhez egyaránt. Vas megyében a karácsonyi terítővel takaróztak újévig, hogy elkerüljék a betegséget, Csongrádban pedig Szent János napjától az abroszról etették az állatokat. Néhol azt hitte a falu népe, hogy a terítő varázssereje a kimosással elvész, így inkább levették étkezéskor az asztalról, csak annak befejeztével terítették vissza.

Minél rangosabb, annál nagyobb az ajándék

A karácsonyi pénzosztás szokását évszázadok múlva a korai középkor uralkodói, földbirtokosai átvették. Akkoriban a karácsonyt és az újévet még egyszerre ünnepelték. Az ajándékozás és feltehetően annak mértéke is a ranglétrán fentről lefelé irányult: a király megajándékozta a feudális nagyurakat, a pápa a bíborosokat, a kolostorok apátjai a szerzeteseket, rendfőnökei az apácákat. A ranglétra alján kapaszkodó földművesek, ház körüli személyzet többségében már csupán feldíszített örökzöldágakat, egy-két almát, esetleg jelképes pénzszeget kapott karácsonyra az uraságtól. A később divatba jött karácsonyfa állítása is erre a hajdani örökzöldre utalhat egyrészt, másrészt a bibliai tudás fáját is szimbolizálhatja.

Böjt után bőség

A karácsonyi tradíciók és általánosan elfogadott szokások közül a legváltozatosabbak és nyomokban máig fellelhetők az étkezési hagyományok. Az év végi ünnepkör egyik jellemzője volt az ünnepnapok előtti böjtölés. Legalábbis a római és a görögkatolikusok körében. Ezt az időszakot köreikben előbb a szegényes, egyszerű ételek, később pedig a sokféle, nehéz, rengeteg kalóriát tartalmazó fogások jellemezték. Akkori felfogás szerint ünnepkor sokat és sokfélét kell enni, hogy aztán testi erő formájában az év inséges napjaira is „maradjon” belőle. Jellegzetes, karácsonyi fogás volt a babból, lencséből készült étel, a mákos édesség, mert ezek a babona szerint sok pénzt hoznak a gazdának az előtte álló évben. A mákos tésztát „szerelmi jóslásra” is felhasználták. Az asztalra került sok finomságból a lakoma vége után a ház állatai is kaptak, hogy egészségesek maradjanak és a következő évben is szépen gyarapodjanak. A „szerelmi jóslás” másik elterjedt eszköze az alma volt. A diót „szépség, egészségvarázslásra” és „haláljóslásra” is használták. Mézes sült tököt torokfájás megelőzésére, fokhagymát az egészség megőrzése végett tettek az asztalra. Számos vidéken a felsorolt, leginkább növényi eredetű ételek fogyasztását háttérbe szorították, karácsonykor inkább húsos étrendet választottak.

Szalma óvja az állatokat

A karácsonyi abroszon kívül még más tárgyak is hagyományos szereplői voltak az ünnepi asztalnak vagy annak környezetének. A Dunántúlon egyik legjellemzőbb tartozék a karácsonyi szalma/széna volt, amelyet az ünnepi asztal vacsorához való terítése közben vittek be a szobába és szétszórták a padlón. Voltak falvak, ahol csak egy-egy szalmakupacot kötöttek az asztal lábaira. Azok vízkersztig ott is maradtak. Az ünnepek elteltével a szalmát az istállóba vitték és az állatok alá terítették, hogy egész évben egészségesek és termékenyek maradjanak. Volt, aki a jó termés érdekében a gyümölcsfáinak törzsére kötözte a szalmacsomókat. Ez a szokás nemcsak nálunk, Közép-Európában elterjedt, hanem még Skandináviában is közsímet rítus volt.

Nagy étvágyú skandinávok

A *Vasárnapi Újság* 1877. évi 51. számában egy körképet közöl az európai országok karácsonyozásáról. Annak egy bekezdése így szól: „Északon mindenütt, de főleg Holsteinban és Angolországban tömérdek enni- és innivalót fogyasztanak el karácsony körül, hanem annyit sehol, mint a Skandináv-félszigeten, azaz Svédországban és Norvégiában, hol az asztalok az összetörésig rakva vannak étellel és itallal. Sonka, tojás, vaj, sajt, sör és pálinka bámulatos mennyiségben fogy el. Angolországban főleg a karácsonyi torták vagy pástétomok, a karkalácsok, húsleves, különösen pedig a nemzeti plumpuddingok vannak napirenden. A szokásos fenyőágak helyett a házakat téli fagyalágák és fagyöngyök díszítik.”

Az, hogy a karácsony ma elsősorban családi ünnep, a 17. századi protestáns mozgalmaknak köszönhető. Ettől kezdve alakult át az ajándékozás szokása is, amely hamar családi rítussá változott. Legfőbb célja a gyerekek megajándékozása volt. Érdekes módon az, hogy valójában kitől kapják az ajándékot, a Föld számos táján más-más magyará-

zatot adnak a gyerekeknek. A német protestánsoknál a Szent Kristóf vállán ülő kis gyermek Jézus hozza az ajándékot. 1601-ből származik egy ismeretlen német festő képe, amely éppen ezt az ajándékozó pillanatot örökíti meg, ám nem teljesen egyértelmű (vagy mai szemmel már nem ugyanazt látjuk a képen, mint ami a festő eredeti gondolata volt) az ábrázolás. A szent vállán ülő „kised” egy lombos fát tart a kezében, amelyre kolbászt, hurkát, perccet, kenyeret és egy tollaitól megfosztott libát kötöttek. Feltehetően ezeket ajándékozza el. Amerikában karácsonyapó, az oroszoknál fagyapó, Erdélyben angyal hozza az ajándékot.

H. A.

Szakmaiság, minőség, közös felelősség

A közel 380 ezer szakembert képviselő Magyar Szakmai Kamarák Szövetségének vezető tisztségviselői, képviselői vettek részt azon a konferencián, melyet a szakmai kamarák napja alkalmából rendeztek meg 2022. október 26-27-én, Budapesten.

A Magyar Szakmai Kamarák Szövetség (MSZKSZ) vezető tisztségviselői, képviselői a szakmai kamarák napja alkalmából rendezték meg október 26-27-én, Budapesten III. konferenciájukat.

A rendezvényen előadást tartott *dr. Répássy Róbert*, az Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára, miniszterhelyettese. Beszédében kiemelte, hogy a kormányzati munka nem létezhetne a szakmai kamarák támogatása, tapasztalata nélkül. Az együttműködést segíti, hogy több kormánytag – így ő is – korábban kamarai tisztségviselő volt. Véleménye szerint erősíteni kell, a kormányzat és

a szakmai kamarák stratégiai partnerégi megállapodásait ahhoz, hogy a nyilvános társadalmi egyeztetést megelőzően, a kamarák a jogszabályok tervezeteit előzetesen megismerhessék, véleményezhessék.

A résztvevők további előadásokat hallgathattak meg a kamarai adatszolgáltatás és közérdekű adatigénylés kérdéseiről, a szakképzési rendszerről, a kamarai továbbképzések tapasztalatairól, az e-ügyintézésről és az adózási szabályok változásáról.

Az MSZKSZ tisztújító közgyűlését a rendezvény második napján rendezték meg. Az MSZKSZ elnökévé *dr. Hajnóczy Pétert*, a Magyar Építész Kamara elnökét választották meg, a szövetség alelnöke *dr. Pál Tibor*, a Magyar Könyvvizsgálói Kamara elnöke lett. A közgyűlés az elnökség tagjának választotta *dr. Hankó Zoltánt*, a Magyar Gyógyszerészi Kamara elnökét.

A konferencia
videós beszámolója
megtekinthető:

A Magyar Szakmai Kamarák Szövetségének 12 tagszervezete

Magyar Állatorvosi Kamara, Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara, Magyar Építész Kamara, Magyar Gyógyszerész Kamara, Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara, Magyar Könyvvizsgálói Kamara, Magyar Mérnöki Kamara, Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara, Magyar Orvosi Kamara, Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara, Magyar Országos Közjegyzői Kamara, Magyar Ügyvédi Kamara.

Pályaválasztás 2023

A MESZK ebben a tanévben is tovább folytatja az öt éve elkezdett pályaeorientációs munkát, amelynek keretében idén nyáron egy csapat fiatal és számos szakember részvételével öt filmet készítettett, emellett 25 000 példányban juttatta el a Pályaválasztás nyomtatott kiadványt a megyei szakreferensek részére, akik iskolai munkájuk során adják át azokat a 8. osztályos tanulók részére.

Öt kisfilm a pályaválasztás előtt állóknak és szüleiknek.

A Pályaválasztás 2023 kiadvány itt tölthető le.
A kisfilmekről és a benne részt vevő szakemberekről
bővebb információ a Pályaválasztás lap
4–13. oldalán található.

Skillprojekt

Az országban 16 skill-labor működik, amelyek mindegyike rendkívül magas színvonalú eszközparkkal, modern technikai háttérrel rendelkezik annak érdekében, hogy életszerű folyamatok, vizsgálatok elvégzését gyakorolhassák a tanulók és a készségüket fejleszteni kívánók. Kisfilmünkben a Markhot Ferenc Oktatókórházban működő skill-labort és a mellette kialakított szabadulósobát mutatjuk be, amelynek ápolásszakmai vezetője *Koskáné Török Tünde*.

Laboratórium

A Dél-pesti Centrumkórház Országos Hematológiai és Infektológiai Intézet Központi Laboratóriumában készült kisfilmünk *Tárnoki Gyöngyi* klinikai laboratóriumi szakasszisztens segítségével betekintést enged a laboratóriumi asszisztensek munkájába és az automatizált laboratóriumi technika világába.

Neurofiziológia

Az Országos Mentális, Ideggyógyászati és Idegsebészeti Intézetben *Linkes Erika* klinikai neurofiziológiai asszisztens végez el két vizsgálatot: az elsőnél a szem (VEP-vizsgálat), a második a hallóidegek működését (BAEP-vizsgálat) ellenőrzi a kisfilmben.

Műtő

Ember Alexa műtéti szakasszisztens és *Tarr-Pintér Dániel Róbert* aneszteziológiai szakasszisztens mutatja be a műtő félelmetes és izgalmas világát a fiatalok részére. A film a Dr. Manninger Jenő Baleseti Központban készült.

Robotok a betegellátásban

Dr. Oláh András kezdeményezésére létrejött kutatóközpontban készült kisfilmben a jövő világával találkozhatnak a nézők. Működés közben láthatjuk Digi Luca robotápolót, illetve *Szebeni-Kovács Gyula* okleveles kiterjesztett hatáskörű MSc-ápoló kutatásának témáját is, a sebszkenert.

HITELES | SOKSZÍNŰ | ÉRDEKES

Legyen Ön is
rendszeres olvasónk!

Az ápolói szakma a 21. században az eddiginél korszerűbb, magas képzettséget igénylő, sokrétű hivatássá vált. A MESZK folyóirata és magazinja ebben segíti a szakdolgozókat nap mint nap.

NŐVÉR FOLYÓIRAT

- Több mint 30 év tapasztalat az ápolástudomány szolgálatában
- Továbbképzési pontszerzési lehetőség
- Folyamatos tudományos tartalom naprakészen
- Aktuális tudományos publicisztikai trendek, tallózás külföldi szaklapokból
- Világos, dinamikus szerkezet, letisztult, jól olvasható megjelenés, színes külső

Előfizetéssel kapcsolatban érdeklődjön itt: nover@meszk.hu

HIVATÁSUNK MAGAZIN

- Szakmapolitikai kérdések köztestületi és ágazatirányítási nézőpontból
- Példaértékű szakmai életutak bemutatása
- Sztárinterjúk ismert személyiségek egészségügyben szerzett tapasztalatairól
- Tagozati beszámolók, területi szervezetek bemutatása, érdekességek
- Társasági magazin szakdolgozóknak szakdolgozóktól

Előfizetéssel kapcsolatban érdeklődjön itt: terjesztes@lam.hu

30
éve

az orvostudomány
szolgálatában

LITERATURA
MEDICA
ANNO 1990